

Στάλτος

ISSN: 2529-170X

ΤΕΥΧΟΣ

117

ΑΘΗΝΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

«Διορθόδοξος Σύνδεσμος Πρωτοβουλιών Γονέων»
υπό την αιγίδα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου
Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου

Υδρυντής: π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος (†)

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός, Επίσκοπος Μπουκόμπα κ. Χρυσόστομος,
Αρχιμ. Μελέτιος Στάθης, Οίκον. Ανδρέας Γκατζέλης, Κωνσταντίνος
Παπαχριστοδούλου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός, Ιασίου 1, Αθήνα

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Οικονόμος Ανδρέας Γκατζέλης

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Μητροπολίτης Βράτσας κ. Γρηγόριος, Βουλγαρία – Επίσκοπος Καρ-
πασίας κ. Χριστόφορος, Κύπρος – Επίσκοπος Μπουκόμπα κ. Χρυσό-
στομος – Επίσκοπος Σιεματίτσε κ. Βαρσανούφιος, Πολωνία – Ηγού-
μενος Θεοφάνης Λουκιάνωφ, Ρωσία – Καθηγητής Cipriani Streza,
Ρουμανία – Γεωργία Μπουρδάκου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

Πρωτ. Κυριακός Τσουρός – Οίκον. Ανδρέας Γκατζέλης –
Κων/νος Παπαχριστοδούλου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ:

«Πανελλήνια Ένωση Γονέων για την Προστασία του Έλληνορθόδοξου
Πολιτισμού, της Οικογενείας και του Ατόμου» (ΠΕΓ). Ταχ. Διεύθυν-
ση: Τ.Θ. 60120, 153 43 Αγία Παρασκευή Αττικής, Τηλ.: 210 6396665
Fax: 210 6082219, <http://www.ppu.gr> e-mail: pegppu@gmail.com.

DIALOGOS

OWNER:

Inter-Orthodox Union of Parents' Initiatives, under the auspices
of His Beatitude, Ieronimos, Archbishop of Athens and all Greece

FOUNDER:

Father Antonios Alevizopoulos (†)

DIRECTOR:

Rev. Kyriakos Tsouros, P.O. Box 60120 -
153 43 Aghia Paraskevi, Athens

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεί και αποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ. Σκο-
πός μας είναι η ενημέρωση του Όρθοδόξου Πληρώματος στα
θέματα της σύγχρονης πλάνης και η προσφορά βοήθειας,
στό μέτρο του δυνατού, στα θύματα των νεοφανών αιρέσεων
και στις οικογένειές τους. Για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε
την εργασία μας, είναι απόλυτως αναγκαία η ήθικη και υλική
συμβολή σας. Προαιρετικές εισφορές για τη συνέχιση της έρ-
γασίας μας γίνονται με ευγνωμοσύνη δεκτές με ταχυδρομική
έπιταγή στη διεύθυνση της ΠΕΓ ή με τραπεζική έπιταγή στην

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: 180/296004-44,
IBAN: GR57 0110 1800 0000 1802 9600 444.

Εκτύπωση - κατασκευή

Αφοί Χ.Ε. ΔΟΥΚΑ & Σία Ο.Ε.
Λοϊράνης 11, Αχαρνάι, τηλ. 210 2382910

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Η γιόγκα κατά τους διδασκάλους της», Ε' μέρος, του Πρωτοπρ. Κυριακού Τσουρού	1
«Ο "Χριστιανικός" Σιωνισμός, του Πρωτοπρ. Βασίλειου Α. Γεωργόπουλου	8
«Κατηγορίες Ομάδων ασυμβίβαστων με την Όρθοδοξη Πίστη», του Οικονόμου Ανδρέα Γκατζέλη	10
«Οι θέσεις της Έταιρείας Σκοπιά στο ζήτημα της μεταμόσχευσης οργάνων», του Γεωργίου Τσώτσου	16
«Τιμή προς την Παναγία: Ειδωλολατρία ή βιβλική έντολή», του Γεωργίου Χάλαρη	20

Ειδήσεις - Σχόλια

Έκδηλωση ευεξίας Well Festival από ομάδα της Νέας Εποχής ασυμβίβαστη με την Όρθοδοξία	23
--	----

Ομάδες μελέτης του σκηνικού των αιρέσεων	15
Ραδιοφωνικές εκπομπές	22

TABLE OF CONTENTS

"Yoga according to its teachers", Part 5, by Protopresbyter Father Kyriakos Tsouros	1
"Christian' Zionism", by Protopresbyter Father Vassileios Gheorgopoulos	8
"Categories of Groups incompatible with the Orthodox Faith", by Oekonomos Father Andreas Gatzelis	10
"The position of the Watchtower Society on the issue of organ transplants", by Gheorghios Tsotsos	16
"Honor to the Virgin Mary: Idololatry or biblical commandment", by Gheorghios Halaris	20

News - Comments

"Well Festival" Wellness event by a New Age group incompatible with Orthodoxy	23
--	----

Study groups of the landscape of heresies	15
Radio programmes	22

Η ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΤΗΣ

του Πρωτοπρ. Κυριακού Τσουρού
Γραμματέως της Σ. Έ. επί των Αίρέσεων

(Ε' μέρος)

9) Η διδασκαλία του Sri Aurobindo

Σέ κείμενο, μέ τίτλο «Εἰσαγωγή στή Γιόγκα» καταγράφεται καί ἡ διδασκαλία τοῦ γκουρού Sri Aurobindo. Ὁ γκουρού Aurobindo διδάσκει ὅτι, «Ἡ μέθοδος τῆς Γιόγκα ἔχει σκοπό νά ἀνεβάσῃ τήν ἐξωτερική συνείδηση πρὸς τή Θεία συνείδηση, ὥστε νά μεταμορφωθῇ ὁ ἄνθρωπος σ' αὐτή τή γῆ, δημιουργώντας μιὰ ζωὴ θεϊκὴ μέσα στήν ὕλη. Ἡ ἄσκηση τοῦ διαλογισμοῦ, πού εἶναι ὁ πιό σίγουρος δρόμος γιὰ τήν ἐξέλιξη τῆς συνειδήσεως κατὰ τήν μέθοδο τοῦ Sri Aurobindo δέν γίνεται μέ Μάντρα ἀλλά μέ μόνιμη συγκέντρωση πρὸς τό πνεῦμα ἢ τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ ἀνθρώπου. Ἔτσι ἡ συνείδηση γίνεται δέκτης, ἔτοιμη νά βυθισθῇ στό Θεῖο Φῶς. Ἡ πρώτη ἐνδειξη ἐπαφῆς τῆς ἐξωτερικῆς συνειδήσεως μέ τή Θεία συνείδηση εἶναι ἡ εἰρήνη πού νοιώθει ὁ ἄνθρωπος πάνω ἀπό τό κεφάλι του. Ἐνα αἶσθημα ἀναπαύσεως καί ἁρμονίας, μιὰ ἀπελευθέρωση, μιὰ κατάσταση τέλει ἀκινήσιας στό νοητικό καί στό ἀστρικό πεδίο πού καμμιὰ ἐξωτερική ἀντίδραση δέν εἶναι ἱκανή ν' ἀλλάξῃ αὐτή τήν κατάσταση»¹.

10) Κιρπάλ Σίνγκ

Ἄς δοῦμε τί λέει γιὰ τήν Γιόγκα καί ὁ γκουρού τῆς παράδοσης Σάτ Μάτ-Ρουχανί Σάτσαγκ.

Στήν ἀρχή ὁ Κιρπάλ Σίνγκ ἀναφέρεται στήν «καταγωγή καί τεχνική του συστήματος τῆς γιόγκα». Μᾶς πληροφορεῖ λοιπόν ὅτι «Ἀπό τήν Γιατζναβάλκνα Σμρίτι, μαθαί-

νουμε, πῶς ὁ Χιρανιαγκάρμπα (Μπράχμα) ἦταν ὁ ἀρχικός δάσκαλος τῆς γιόγκα. Ἀλλά τό σύστημα τῆς γιόγκα, ὡς σύστημα, διαδόθηκε πρῶτα ἀπό τόν Πατάντζαλι, τό μεγάλο διανοούμενο καί φιλόσοφο, στίς Γιόγκα Σούτρα του, λίγο καιρό πρὶν ἀπό τή Χριστιανική περίοδο. Αὐτό τό γιογκικό σύστημα εἶναι μιὰ ἀπό τίς ἑξι σχολές τῆς Ἰνδικῆς φιλοσοφίας (Κχάτ Σάστρα) πού συστηματοποιήθηκαν καί ἀναπτύχθηκαν γιὰ νά βάλλουν σέ τάξη τήν Ἰνδική σκέψη γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τό σύμπαν, τήν ἀτομική ψυχὴ καί τήν μεταξύ τους σχέση. Αὐτές οἱ φιλοσοφίες προέκυψαν ἀπό μιὰ προσπάθεια γιὰ τή μεταρρύθμιση καί τήν ἀποκατάσταση τῶν παλιῶν καί πανάρχαιων ἀντιλήψεων πάνω στά ψυχολογικά καί μεταφυσικά θέματα»².

Στή συνέχεια, δίνει τόν ὅρισμό τῆς Γιόγκα καί ὑπογραμμίζει τόν σκοπό της: «Ἡ λέξη γιόγκα στήν κοινὴ ὁμιλία σημαίνει "μέθοδος". Στήν τεχνική της ἔννοια σημαίνει "ζεύξη", ἢ "ένωση" τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς μέ τήν Ὑπερψυχὴ ἢ Θεό. Ἡ Ἀγγλικὴ λέξη "γιο-ούκ" σημαίνει "ένωνω" ἢ "συνενώνω" καί "βάζω τόν ἑαυτό μου κάτω ἀπό ζυγὸ" (πειθαρχία). Σ' αὐτό τό θέμα, τό σύστημα τῆς γιόγκα δηλώνει μιὰ "μεθοδικὴ πειθαρχία" πού σκοπεύει στό βιγιόγκ (ξέζεμα) ἢ τό χωρισμὸ τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς ἀπό τό νοῦ καί τήν ὕλη ἀπό τή μιὰ μεριά, καί στή γιόγκ ἢ στήν ἐννομή της μέ τόν Μπραχμάν ἀπό τήν ἄλλη. Αὐτὴ, λοιπόν, σημαίνει καί δηλώνει τήν ἐρευνα γιὰ τό ὑπερβατικό καί τό θεῖο μέσα στόν ἄνθρωπο, ἢ γιὰ νά βρεῖ τό "νοούμενο" μέσα στό "φαινόμενο" ἐλαττώνοντας

1. Ἀγάπης Ἀγγελίδη, Εἰσαγωγή στή Γιόγκα, ἔκδ. Βιβλιπωλεῖον τῆς Ἑστίας Ἱ.Α. Κολλάρου καί Σία, σ. 14.

2. Κιρπάλ Σίνγκ, Τὰ συστήματα τῆς Γιόγκα. Ἡ κορὴν τῆς ζωῆς, ἔκδ. Πύρινος Κόσμος, Ἀθήνα 1980, σσ. 34-35.

τή φυσική καί μεταφυσική κατάσταση στον πίο ουσιαστικό τους κοινό παράγοντα, τή βάση καί τό υπόστρωμα όλων όσα υπάρχουν, είτε όρατά είτε άόρατα»³.

Γιά νά επιτευχθή όμως αυτό χρειάζεται μια υπερβολικά ανστηρή δραστηριότητα. «Όλο αυτό δείχνει ότι ένας σπουδαστής της γιογκικής πειθαρχίας έχει νά αναλάβει μια πορεία μιας υπερβολικά ανστηρής καί συστηματικής δραστηριότητας για νά τον βοηθήσει νά απροσωποποιήσει τήν ψυχή καί νά τήν απελευθερώσει από όλα τά περιοριστικά συνακόλουθα της ζωής, φυσικής, νοητικής καί υπερνοητικής, καί μετά νά τή φέρει σέ επαφή μέ τή δύναμη του Θεού καί νά κατορθώσει τήν ένωση μέ τό Θεό»⁴.

Ιδιαίτερώς στό σύστημα της Ντάρμα Γιόγκα, λέει ό Κιρπάλ Σίνγκ, «Ο στόχος της γιόγκα είναι ή αυτογνωσία μέ μια τακτική διαδικασία αυτοανάλυσης καί απόσυρσης, έτσι ώστε νά γίνει κανείς ικανός νά ύψωθεί πάνω από τή σωματική συνειδητότητα σέ ανώτερη κοσμική καί υπερκοσμική συνειδητότητα»⁵.

Σέ άλλο σημείο ό Κιρπάλ Σίνγκ είναι πίο «αποκαλυπτικός» ως προς τον σκοπό, τον στόχο καί τά αποτελέσματα της Γιόγκα. Προκειμένου, λέει, νά αποφύγουμε τήν σύγχυση πού επικρατεί, ως χρησιμοποιήσουμε ως πρότυπο τό ανώτατο σύστημα Γιόγκα, πού είναι ή Σούρατ Σάμπ Γιόγκα «γνωστή καί ως Σάντ Μάτ» καί είναι ή «κορώνα της Ζωής». «Ο μόνος τρόπος μέ τον όποιο μπορούμε νά εκτιμήσουμε αποτελεσματικά τή συγκριτική πνευματική αξία κάθε συστήματος γιόγκα καί έτσι νά αποφύγουμε τήν τωρινή κατάσταση σύγχυσης, είναι μέ τό νά υιοθετήσουμε ως πρότυπό μας τό πίο ανώτατο σύστημα γιόγκα, πού ή δύναμή του είναι απόλυτη καί όχι απλώς σχετική. Αυτό τό πρότυπό μας τό προμηθεύει

ή Σούρατ Σάμπ Γιόγκα γνωστή επίσης καί ως Σάντ Μάτ (ή τό μονοπάτι των Σάντ ή Διδασκάλων αυτού του μυστικού σχολείου), ή πραγματική Κορώνα της Ζωής. Ακολουθώντας τις ασκήσεις της μέ τήν κατάλληλη καθοδήγηση, οι ειδήμονες σ' αυτή έφτασαν βασιλεία άγνωστα σέ άλλες σχολές μυστικισμού, καί τελικά συγχωνεύτηκαν μέ τον Ανώτατο Κύριο στην Απόλυτη, Ανώνυμη καί Άμορφη κατάσταση του»⁶.

Ο Κιρπάλ Σίνγκ επαναλαμβάνει ότι υπάρχουν πολλά συστήματα Γιόγκα, τά όποια αναφέρονται μέσα στην Μπαγκαβάτ-γκιτά, τά όποια δίνονται από τον ίδιο τον Κρίσνα. «Εκτός από τις πολύ γνωστές καί λαϊκές μορφές (γιόγκα), ό Θεός Κρίσνα μας δίνει επίσης μερικούς ακόμη τύπους, μέ διάφορες αποχρώσεις ξεχωριστού μεταξύ τους». Μεταξύ αυτών είναι ή Γιόγκα του Διαλογισμού καί ή Γιόγκα του Μυστικισμού. Άς δούμε τί λέει για τά δύο αυτά συστήματα.

«Γιόγκα του Διαλογισμού. Είναι ή γιόγκα μέ τήν προσοχή σέ ένα σημείο, όπως “τό φώς ενός κεριού σέ ένα τόπο χωρίς άέρα”. Είναι για αυτόν πού έχει αυτοέλεγχο καί μπορεί νά αγωνιστεί σκληρά. Ένας άνθρωπος μέ τό νοῦ πάντοτε προσηλωμένο στό άτμαν, μέ τή βοήθεια μιας έξυπνης θέλησης, αποσύρει σιγά σιγά τον έαυτό του από τις ταραχές του νοῦ, καί βρίσκει πώς είναι μια ζωντανή καί αυτόφωτη ψυχή· καί στό έξής κινείται προς τήν τελειότητα. Γι' αυτό πρέπει κανείς νά αποβάλλει όλες τις φιλοδοξίες, τις επιθυμίες, τις έλπίδες καί τις περιουσίες, καί νά αποσυρθεί σέ ένα μοναχικό τόπο για νά ασκήσει έλεγχο πάνω στό νοῦ καί τό σῶμα»⁷.

Επίσης, ή **«Γιόγκα του Μυστικισμού.** Είναι μια προσφυγή στον Κύριο μέ ολοκληρωτική αυτοπαράδοση σ' Εκείνον. Έρχεται από τή γνώση της αληθινής φύσης του Θεού καί από απευθείας όραμα. Μ' αυτόν τον

3. όπ.π., σ. 35.

4. όπ.π., σ. 35.

5. όπ.π., σ. 79.

6. όπ.π., σ. 10.

7. όπ.π., σ. 138.

τρόπο, ἀπελευθερώνει κανείς τόν ἑαυτό του ἀπό τὰ καλά καί τὰ κακά ἀποτελέσματα τῶν πράξεών του, πού τίς ἐκτελεῖ ὅλες ὡς μιά προσφορά στά ἀπό Λωτό Πόδια τοῦ Κυρίου»⁸.

Τελικά, καί γιά τόν Κιρπάλ Σίνγκ «Τό τέλος ὅλων τῶν γιόγκα, ὅπως διευκρίνησε ὁ Σανκάρα, εἶναι ἡ ἀπορρόφηση μέσα στόν Μπραχμάν.

Ὅλα τὰ μονοπάτια λοιπόν ἔχουν ὡς σκοπό τό σαμάντι (ἀνώτατη βαθμίδα-φώτιση), ὅπου μπορεῖ νά κατορθωθεῖ μιά τέτοια ἐμπειρία»⁹.

Δ) Οἱ διδάσκαλοι τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καί Θεωρητικοί καί διδάσκαλοι τῆς Γιόγκα στήν Δύση

Ἄς ἔλθουμε τώρα σ' ἐκείνους πού διδάσκουν ἢ προωθοῦν τήν Γιόγκα στήν Δύση, Ἑλληνες καί ξένους.

Πολλοί ἐπιδιώκουν νά παρουσιάσουν τήν Γιόγκα ὡς ἀπλή μέθοδο ἀσκήσεων εὐργετικῶν καί θεραπευτικῶν γιά τίς ψυχικές καί σωματικές δυσκολίες ἢ παθήσεις τοῦ ἀνθρώπου. Μερικά γυμναστήρια ἐντάσσουν τήν Γιόγκα στά προγράμματά τους, προσπαθώντας νά τήν ἀπομονώσουν ἀπό τίς ἰνδουϊστικές δοξασίες πού τήν γέννησαν καί δηλώνοντας ὅτι δέν ἔχουν καμιά σχέση μέ ἰνδουϊστικές θρησκευτικές

θεωρήσεις. Ὅμως, ὅπως θά προσπαθήσουμε νά ἀποδείξουμε πῶς κάτω, τὰ ἴδια τὰ κείμενα τῶν διδασκάλων τῆς καί στήν Δύση προβάλλουν τόν πραγματικό σκοπό τῆς.

1) Deepak Chopra καί David Simon

Στόν πρόλογο τοῦ βιβλίου τους μέ τίτλο: «Οἱ ἑπτὰ πνευματικοί δρόμοι τῆς Γιόγκα», οἱ ὡς ἄνω «νεοεποχίτες» συγγραφεῖς προτείνουν: «Ἄν νιώθετε πῶς εἶναι δύσκολο νά βρεῖτε τόν Θεό, θά θέλαμε νά σᾶς προτρέψουμε νά ἀρχίσετε νά ἐφαρμόζετε τίς ἀρχές αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Θά διαπιστώσετε ὅτι δέν εἶναι δύσκολο νά βρεῖτε τόν Θεό. Εἶναι ἀδύνατον νά τόν ἀποφύγετε, γιατί βρίσκεται παντοῦ»¹⁰.

Στήν ἀρχή, προβάλλεται ἡ Γιόγκα ὡς μέθοδος εὐεξίας καί υγείας: «Ἡ ἐξάπλωση τῶν κέντρων ἐκμάθησης γιόγκα σέ ὁλόκληρο τόν δυτικό κόσμο ἀποτελεῖ μιά ἀπόδειξη γιά τήν ἀναμφισβήτητη δύναμή τῆς νά χαρίζει σωματική εὐεξία. Σέ πόλεις τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς, τῆς Εὐρώπης καί τῆς Αὐστραλίας, σχολές γιόγκα προσφέρουν στούς μαθητές τεράστιο φάσμα ἀσκήσεων καί τεχνικῶν πού ἐνισχύουν τήν καλή φυσική κατάσταση. Οἱ στάσεις τῆς γιόγκα ἐνισχύουν τήν ἐκκίνηση, ἐνδυναμώνουν τοὺς μῦς, βελτιώνουν τήν στάση τοῦ σώματος καί τονώνουν τήν κυκλοφορία»¹¹.

Στή συνέχεια ὁμως ἀναφέρονται καί ἄλλοι σκοποί, πού καλύπτουν, ὄχι μόνο σωματικές ἀνάγκες, ἀλλά καί «πνευματικές», μέ ὁδηγό τήν Μπαγκαβάντ Γκιτά: «Ἡ γιόγκα διδάσκει ὅτι μπορεῖτε νά κατανοήσετε τήν πραγματικότητα βιώνοντας συνειδητά τὰ διάφορα ἐπίπεδα τῆς ζωῆς - ὕλικο, νοητικό καί πνευματικό. Ἄν συντονιστεῖτε μέ τίς αἰσθήσεις τοῦ σώματός σας, μπορεῖτε νά κατανοήσετε τή φυσιολογία του. Παρα-

8. ὅ.π.π., σ. 139.

9. ὅ.π.π., σ. 168. Ἄς σημειωθῇ παρεπιπτόντως ὅτι, καί ὁ Κιρπάλ Σίνγκ ἐπαναλαμβάνει γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό τήν θέση πού συναντᾶμε σέ ἀποκρυφιστικά καί ἄλλα κείμενα γιά «ταξείδι» του στήν Ἰνδία: «Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἦταν οὐσιαστικῶς ἓνας ἄνθρωπος τῆς Ἀνατολῆς, καί τὰ διδάγματα του εἶναι ποτισμένα μέ ἀνατολίτικο μυστικισμό. Θεωρεῖται ἀκόμη ὅτι πέρασε πολλά ἀπό τὰ πρῶτα του χρόνια (γιά τὰ ὅποια τὰ Εὐαγγέλια σιωποῦν) στήν Ἰνδία, καί ἔμαθε πολλά ἀπό τοὺς Γιόγκι καί τοὺς Βουδιστές μοναχοὺς στά ταξίδια του ἀπό τόπο σέ τόπο. Ἴσως ἀκόμη καί νά ἀρχισε τό δίδαγμα του ἀπό τήν Ἰνδία καί ἴσως νά εἶχε μιά πρόγευση καταδίωξης ἀπό τή Μπραχμανική τάξη καί τοὺς ἐπονομαζόμενους ὑψηλῆς τάξης κοινωνικούς κύκλους, γιά τήν καθολικότητα τῆς ἀντίληψής του, γιατί αὐτός δέν πίστευε στοὺς φραγμούς τῶν τάξεων καί κήρυξε τήν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων (Ἀναφερθεῖτε στό βιβλίο τοῦ Νικόλα Νότοβιτς: *Ἡ Ἀγνωστη Ζωή, Σικάγο: Ἰνδο-Ἀμερικανική Ἐταιρεία τοῦ Βιβλίου* 1894), ὅ.π.π., σ. 244.

10. Deepak Chopra, M.D. - David Simon, M.D. *Οἱ ἑπτὰ πνευματικοί νόμοι τῆς Γιόγκα. Ἐνας πρακτικός ὁδηγός γιά υγεία, ἀρμονία καί πνευματική ἐπίτευξη*, ἔκδ. Ἑσπέρων, Ἀθήνα 2005, σ. 15.

11. ὅ.π.π., σ. 27.

κολουθώντας τον έσωτερικό σας διάλογο, μπορείτε να κατανοήσετε τη φύση του νοῦ. Πηγαίνοντας πέρα από τό σώμα καί τόν νοῦ, μπορείτε να βιώσετε άμεσα τόν θεμελιώδη πνευματικό πυρήνα σας. Η γιόγκα σᾶς προτρέπει να διευρύνετε τόν έαυτό σας προκειμένου να αντιμετώπισετε τίς προκλήσεις πού προκύπτουν στη ζωή σας. Καθένας μας είναι ένας ήρωας στό πεδίο μάχης πού ονομάζεται ζωή. Η διαχρονική ιστορία τῆς ζωῆς αναπαρίσταται στό κλασικό ινδικό έπος, Μπάγκαβαντ Γκίτα, όπου οί δυνάμεις του καλού καί του κακού ένοικούν σέ δύο πατριές τῆς ίδιας οίκογένειας»¹².

Τελικά, αποκαλύπτεται «ό ὕστατος σκοπός» τῆς Γιόγκα, δηλαδή ή ανταλλαγή τῆς «ζωτικῆς ενέργειας» του ατόμου μέ τήν «ζωτική ενέργεια του σύμπαντος» καί ή «έξυπνέρευση» του «Κάρμα», όπως θά έλεγε καί κάθε άλλος διδάσκαλος τῆς «Νέας Έποχῆς», μέ αναφορά στον «Νόμο του Κάρμα», κοινή θέση των ομάδων τῆς «Νέας Έποχῆς»: «Αυτό είναι ό ὕστατος σκοπός τῆς άσκησης τῆς γιόγκα. Η γιόγκα σᾶς μεταφέρει στό βασίλειο τῆς Καθαρῆς Δυνατότητας, όπου όλα είναι έφικτά. Αφυπνίζει τόν Νόμο τῆς Προσφορᾶς καί τῆς Αποδοχῆς, καθώς αποκτᾶτε συνείδηση τῆς διαρκούς ανταλλαγῆς τῆς ζωτικῆς σας ενέργειας μέ τή ζωτική ενέργεια του σύμπαντος. Καθώς εκτελεῖτε τίς εκτάσεις καί τίς κάμψεις των στάσεων, εκφράζετε τόν Νόμο του Κάρμα, αναγνωρίζοντας ότι κάθε δράση γεννᾶ τήν ανάλογη αντίδραση»¹³.

2) Αρμονική Ζωή

Ο διδάσκαλος τῆς «Αρμονικῆς Ζωῆς» στην Ελλάδα έχει συγγράψει αρκετά κείμενα σχετικά μέ τήν Γιόγκα. Σέ μερικά απ' αυτά υποστηρίζει, ότι ή Γιόγκα είναι ένα σύστημα, μιᾶ τεχνική, γιά υγεία καί ήρεμία, ένας οδηγός αρμονικῆς διαβίω-

σης. Επίσης, υποστηρίζει, ότι ή Γιόγκα δέν είναι θρησκεία, απλῶς είναι «ή τέχνη του Διαλογισμού». Σημειώνοντας ότι στην Δύση καί στην Ελλάδα «ὑπάρχει σύγχυση γύρω από τήν έννοια αὐτῆς τῆς λέξης», επιχειρεῖ να δώσει τήν δική του έκδοχή γιά τό ποιᾶ είναι, κατ' αὐτόν, ή αλήθεια γιά τήν Γιόγκα.

Σέ κείμενό του, μέ τίτλο «Ποιά είναι ή αλήθεια γιά τή Γιόγκα», διατυπώνεται μιᾶ ποικιλία σκοπῶν, πού δέν περιορίζονται απλῶς στον χαρακτήρα της ως μιᾶς τεχνικῆς, γιά υγεία καί ήρεμία. Διαβάζουμε, φερ' εἰπεῖν, ότι είναι «ή έπιστήμη τῆς πνευματικῆς ανάπτυξης του ανθρώπου», ότι «οί κατευθυντήριες γραμμές πού μᾶς δίνει είναι παρόμοιες μέ τίς δέκα έντολές τῆς Βίβλου», ότι «5. Είναι ό δρόμος γιά τήν αὐτογνωσία» καί, τελικά, ότι «6. Ο τελικός της προορισμός είναι ή κυριαρχία του νοῦ καί ή ένωση μέ τόν Θεό-Παγκόσμιο Πνεῦμα πού βρίσκεται σέ κάθε πλάσμα»¹⁴. Αὐτοί οί χαρακτηρισμοί δέν συμπίπτουν βεβαίως μέ τίς διαβεβαιώσεις του γιά τίς εὐεργετικές ιδιότητες τῆς Γιόγκα πού ακούσαμε παραπάνω.

Κάνοντας λόγο γιά τήν Μπάκτι Γιόγκα, υποστηρίζει, ότι «Εἶναι ή Γιόγκα τῆς άφοσίωσης, αγάπης καί λατρείας του Θεοῦ». Επίσης, ότι «Ο Μπάκτι γιόγκι σύντομα ανακαλύπτει πώς ό Θεός βρίσκεται μέσα σέ κάθε πλάσμα τῆς δημιουργίας καί ή αγάπη του τ' αγκαλιάζει όλα»¹⁵.

Σχολιάζοντας τήν Τζνάνα Γιόγκα, σημειώνει, ότι «ό Τζάνα γιόγκι αναζητᾶ τήν έμπειρία τῆς Αλήθειας ... Δέν έστιάζεται συνήθως σέ Θεῖες μορφές, όπως του Χριστου ή τῆς Παναγίας. Αναζητᾶ τόν απρόσωπο Πατέρα. Αναζητᾶ τόν Θεό στη βάση κάθε όντος πού ὑπάρχει σ' αὐτό τόν κόσμο. Θεωρεῖ καθένα σαν μιᾶ προσωρινή προβολή

12. όπ.π., σσ. 225-226.

13. όπ.π., σ. 227.

14. Ρόμπερτ Νατζέμυ, «Ποιά είναι ή αλήθεια γιά τή Γιόγκα», περιοδικό Αρμονική Ζωή, έτος Β', τεύχ. 10, σ.15.

15. όπ.π., σ. 16.

τουῦ ἐνός καί μοναδικοῦ Παγκοσμίου Πνεύματος»¹⁶.

Απαριθμώντας, τέλος, τὰ στάδια στήν ἐφαρμογή τῆς Ράτζα Γιόγκα καί ἐπικεντρώνοντας τό ἐνδιαφέρον του στό ἑννα-το στάδιο, μέ τίτλο: «Θ. Ἐκστατική ἔνωση μέ τό ἀντικείμενο τῆς συγκέντρωσης-τόν Θεό», ἐνημερώνει τόν ἀναγνώστη, ὅτι στά στάδια αὐτά, πού «ὀνομάζονται ἐσωτερική γιόγκα», ἡ πορεία εἶναι σταδιακή: «Σταδιακά ἀρχίζει κανεῖς νά συνειδητοποιεῖ σέ βαθύτερα στρώματα αὐτό τό ἀντικείμενο ὥσπου τελικά νιώσει ἓνα μ' αὐτό. Γιά παράδειγμα, μπορούμε ν' ἀρχίσουμε νά συγκεντρωνόμαστε στό ὄνομα καί τή μορφή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετά ἀπό κάποια ἐντατική ἄσκηση θ' ἀρχίσουμε νά νοιώθουμε τό Χριστό ὅχι σάν ἄνθρωπο μέ μορφή, ἀλλά σάν μιᾶ ἐνέργεια, ἓνα φῶς, μιᾶ συνειδητότητα, μιᾶ δόνηση, σάν τό Λόγο. Στό τελευταῖο στάδιο θά χάσουμε τήν αἴσθηση τοῦ ἐγώ μας, τῆς ἀτομικότη-τας, τῆς ξεχωριστότητάς μας καί θά ὑπάρξει μόνο ἡ συνειδητότητα Χριστός, θά ἔχουμε φθάσει σέ πλήρη ἔνωση μ' Αὐτόν»¹⁷.

Σέ κείμενό του δημοσιευμένο σέ περιοδικό τῆς «Ἐνωσης Γιόγκα Ἡλίανθος», ὁ Ρόμπερτ Νάτζεμυ γράφει: «Ὁ Παντάτζα-λι στούς ἀφορισμούς του τῆς γιόγκα (YOGA SUTRAS) δήλωσε πῶς ἡ αὐτοπειθαρχία, ἡ αὐτομελέτη καί ἡ αὐτοεγκατάλειψη στό Θεό ἀποτελοῦν τήν προκαταρκτική Γιόγκα. Ἡ ἐξάσκηση σ' αὐτό τό εἶδος τῆς γιόγκα, πού στά σανσκριτικά λέγεται Κρίγια Γιόγκα, ἔχει σάν σκοπό τήν ἐξασθένηση τόν μετριασμό τῶν Κλέσας καί τό φτάσιμο στό Σαμάντι (SAMADHI) δηλ. στήν ὑπέρβαση τοῦ σώματος καί τοῦ νοῦ»¹⁸.

Στή συνέχεια, διευκρινίζει ὅτι: «Ἐγκατά-λειψη, παράδοση στή θέληση τοῦ Θεοῦ σημαίνει παραδοχή ὅλων ὅσων ἡ ζωή προσφέ-ρει σάν ὅ,τι ἀκριβῶς χρειαζόμαστε ἐκείνη τή στιγμή. Σημαίνει κατεύθυνση ὅλων τῶν ἐνεργειῶν τοῦ νοῦ καί τῶν συναισθημάτων τοῦ ἀτόμου στή λατρεία κάποιας μορφῆς τοῦ Θεοῦ. Ἡ Γιόγκα δέχεται τίς διάφορες μορφές τοῦ Ἐνός Θεοῦ ὅπως εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Κρίσνα, ὁ Ράμα, ὁ Βούδας, ὁ Σάϊ Μπάμπα σάν ἐκφράσεις τοῦ Ἐνός Οἰκουμενικοῦ Πνεύματος. Τό ἀτομικό πνεῦμα εἶναι σάν ἓνα κύτταρο μέσα σ' ἐκεῖνο τό οἰκου-μενικό πνεῦμα. Ἡ Ἐγκατάλειψη στή θέλη-ση τοῦ Θεοῦ εἶναι σάν τήν ἐγκατάλειψη τῆς θέλησης ἐνός κύτταρου στή θέληση ὁλόκλη-ρου τοῦ σώματος. Εἶναι γιά τό καλό ὅλων»¹⁹.

Ἐξάλλου, συμπληρώνει, «Εἴμαστε ὅλοι κύτταρα μέσα στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πνεύματος. Ὁ Ἰησοῦς ἦταν μιᾶ ἐνσάρκωσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πνεύμα-τος. Εἴμαστε ὁ καθένας ἀπό ἐμᾶς ἐνσαρκώ-σεις ἀτομικές τοῦ Πνεύματος πού στό σύν-ολό τους ἀποτελοῦν τό Οἰκουμενικό Πνεῦμα πού λέγεται Χριστός».

Ὁ διδάσκαλος τῆς «Ἀρμονικῆς Ζωῆς» γί-νεται πιό ἀποκαλυπτικός σέ ἄλλα κείμενά του, ὡς πρὸς τόν τρόπο ἄσκησης τῆς Γιόγκα: «Τό ἄτομο πού ἐμβαθύνει περισσότε-ρο στή Γιόγκα, ἀρχίζει νά δίνει μεγαλύτερη προσοχή στήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἐλεύ-θερο νά σχετίζεται μέ τό Θεό μέ τόν τρόπο πού τοῦ πάει καλλίτερα. Μπορεῖ νά προ-τιμᾷ νά Τόν ὀραματίζεται μέ μορφή, ὅπως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἢ μπορεῖ νά προτιμᾷ νά Τόν φαντάζεται σάν τήν ἄμορφη, ἀνεκδήλω-τη δημιουργική δύναμη, πού στηρίζει ὁλό-κληρο τό σύμπαν. Αὐτό εἶναι ἀπόλυτα προ-σωπικό του θέμα. Ἀναπτύσσει τήν ἐπαφή μέ τήν πίστη, τήν ἀφοσίωση καί τή Θεία Μορ-φή τῆς ἐκλογῆς του μέ τίς προσευχές καί τήν θρησκευτική καθοδήγηση τῆς ἀτομικῆς του θρησκείας.

16. ὁπ.π., σ. 17.

17. ὁπ.π., σ. 18.

18. Μπόμπ Νάτζεμυ, Μιά εἰσαγωγή στή φιλοσοφία τῆς Γιόγκα, V, Κρίγια Γιόγκα, Ἐνωση Γιόγκα Ἡλίανθος, (πο-λυγραφημένο κείμενο), Φεβρουάριος 1982, σ. 1. «Οἱ Κλέ-σας εἶναι οἱ πέντε αἰτίες τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καί τῶν τα-λαιπωριῶν δηλ: ἄγνοια τῆς ἀληθινῆς μας φύσης, ταῦτιση μέ τό σῶμα καί τήν προσωπικότητα, προσκόλλησις καί προ-σκόλλησις στή ζωὴ μέσα στό φυσικό σῶμα».

19. ὁπ.π., σ. 5.

Ἄν δέν τόν ἔλκει ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ σάν μορφή, μπορεῖ νά προτιμήσει νά στρέψει τίς προσπάθειές του στόν ἔλεγχο τῶν συναισθηματικῶν καί διανοητικῶν του τάσεων καί νά πραγματώσει τή Θεία Παρουσία, πού εἶναι μέσα του. Μπορεῖ ἀκόμη νά διαλέξει τήν φιλοσοφική μελέτη μέ τή διάκριση ἀνάμεσα στό σῶμα του καί τήν ψυχή του καί ν' ἀναπτύξει τήν αὐτογνωσία, πού ὑποστηρίζει ὁ Σωκράτης»²⁰. Καί καταλήγει: «**Ο τελικός στόχος τῆς Γιόγκα εἶναι ἡ Ἑνωση μέ τό Θεό.** Αὐτό συμβαίνει μέ τό βαθμιαῖο ἐξαγνισμό τοῦ σώματος, τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἐπιθυμιῶν καί τῶν κινήτρων του, ὥστε τό ἄτομο νά γίνει ἕνας κατάλληλος δέκτης, ἄξιος νά δεχτεῖ τή Θεία Χάρη»²¹.

Ὁ συγγραφέας τοῦ ὡς ἄνω βιβλίου συμπεραίνει, ὅτι οἱ χριστιανοί πού ἀσκήθηκαν στήν Γιόγκα στό Κέντρο πού ἀναφέρεται, σέ ποσοστό «100% δήλωσαν, ὅτι δέν ἔγινε ἡ παραμικρή προσπάθεια ἐπηρεασμοῦ στίς θρησκευτικές πεποθήσεις τους ἢ στά θρησκευτικά τους καθήκοντα. Ἀντιθέτως ἕνα 68,5% πιστεύει πῶς πλησίασε περισσότερο τό χριστιανικό τρόπο ζωῆς, χάρις στήν ἐπαφή του μέ τή Γιόγκα μέσα σ' αὐτό τό κέντρο. Ἐνα ἄλλο 31,4% πιστεύει πῶς ὁ σύνδεσμός του μέ τόν χριστιανικό τρόπο ζωῆς δέν ἄλλαξε, ἐνῶ κανένα ἄτομο δέν αἰσθάνθηκε πῶς ξεμάκρυνε ἀπ' αὐτόν λόγω τῆς Γιόγκα»²².

Σέ ἄλλο βιβλίο του, ὅπου διαπραγματεύεται τό θέμα τοῦ Διαλογισμοῦ, ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ Γιόγκα δέν εἶναι θρησκεία, ἀλλά «μιά ἐπιστήμη τῆς ἀνθρώπινης ἀνάπτυξης καί βελτίωσης», καί «ἕνα σύστημα τεχνικῶν πού σκοπό ἔχει νά βοηθήσει τό ἄτομο νά δημιουργήσει ἕναν κόσμο ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς ἁρμονίας, υγείας καί

εὐτυχίας». Ὅμως, τό σύστημα αὐτό ἔχει, κατά τόν συγγραφέα, ἰδιαίτερος εὐεργετικές συνέπειες στήν πνευματική καί θρησκευτική βελτίωση τοῦ ἀσκουμένου. «**Εἶναι μιά ἐπιστήμη τῆς ἀνθρώπινης ἀνάπτυξης καί βελτίωσης** πού μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ ἀπό κάθε θρησκευτικό σύστημα καί κάθε δόγμα. Εἶναι ἕνα σύστημα τεχνικῶν πού σκοπό ἔχει νά βοηθήσει τό ἄτομο νά δημιουργήσει ἕναν κόσμο ἐσωτερικῆς καί ἐξωτερικῆς ἁρμονίας, υγείας καί εὐτυχίας. Οἱ τεχνικές αὐτές βοηθοῦν ὅποιοδήποτε ἄτομο νά γίνει **ἕνας καλύτερος ὁπαδός τοῦ δικοῦ του θρησκευτικοῦ δρόμου.** Ἐνας Χριστιανός θά γίνει ἕνας καλύτερος Χριστιανός, **ἕνας Χριστιανός στό πνεῦμα καί ὄχι μόνο στό ὄνομα.** Ἐνας Ἰνδουϊστής θά γίνει ἕνας καλύτερος Ἰνδουϊστής, ἕνας Μουσουλμάνος θά γίνει ἕνας καλύτερος Μουσουλμάνος. Οἱ ἴδιες τεχνικές τῆς γιόγκα θά βοηθήσουν ἕναν Χριστιανό νά συγκεντρωθεῖ πιό βαθιά καί πιό καθαρά στό Χριστό, θά βοηθήσουν ἕναν Ἰνδουϊστή νά ἐστιάζει τήν προσοχή του πιό βαθιά καί ἀποκλειστικά στόν Κρίσνα ἢ τόν Ράμα. Ἡ γιόγκα πιστεύει ὅτι ὑπάρχει μόνον ΕΝΑΣ ΘΕΟΣ πού λατρεύεται μέσα ἀπό ὅλα τά θρησκευτικά μονοπάτια. Δέ ζητᾶ ποτέ ἀπό κάποιον νά ἀλλάξει τίς θρησκευτικές του πεποιθήσεις ἢ νά λατρέψει κάποιον ἄλλο θεό. Ἡ γιόγκα εἶναι ἕνα σύστημα τεχνικῶν πού βοηθοῦν τόν ἄνθρωπο νά λατρεύει πιό ἀποτελεσματικά, ἀνεξάρτητα ἀπό τή θρησκεία του. Ἡ γιόγκα εἶναι σάν αὐτοκίνητο πού βρίσκεται στή διάθεση ὅλων. Μπορῶ νά τό χρησιμοποιήσω ἐγώ γιά νά πάω ὅπου ἐπιθυμῶ, μπορεῖς νά τό χρησιμοποιήσεις καί ἐσύ γιά νά πᾶς ὅπου ἐσύ θέλεις. Τό ἴδιο αὐτοκίνητο πηγαίνει τόν καθένα ἀπό μᾶς ὅπου θέλει. **ΕΜΕΙΣ ΔΙΑΛΕΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ**»²³.

Αναφερόμενος ἰδιαίτερος στήν Μπάκτι Γιόγκα, ὑπογραμμίζει, ὅτι εἶναι τό μονοπά-

20. Ρόμπερτ Νατζέμ, *Ποιά εἶναι ἡ ἀλήθεια γιά τή Γιόγκα*, Ἐχετε τό δικαίωμα νά μάθετε, ἐκδ. Ἡλίανθος, Αθήνα 1983, σ. 43.

21. ὅπ.π., ὑπογράμμιση δική μας. (Οἱ ἐπισημάνσεις εἶναι στό κείμενο).

22. ὅπ.π., σ. 24.

23. Ρόμπερτ Νατζέμ, *Ἡ τέχνη τοῦ διαλογισμοῦ*, ἐκδ. Ἀρμονική Ζωή, 1992, σσ. 12-13.

τι «λατρείας τοῦ Θεοῦ» καί μάλιστα ὅπως τό διδάσκει ὁ Ἰησοῦς Χριστός: «**Ἡ ΜΠΑΚΤΙ ΓΙΟΓΚΑ εἶναι ἡ γιόγκα τῆς ἀφοσίωσης καί τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ.** Εἶναι τό συναισθηματικό μονοπάτι πρὸς τὴν ἔνωση μὲ τὸ Θεό. Ἡ Γιόγκα ἀφήνει ἐλεύθερο τὸ ἄτομο νά διαλέξει τὸν τρόπο λατρείας. Ἐνθαρρύνει τοὺς Χριστιανούς νά λατρεύουν τὸ Χριστό, τὴν Παναγία καί ἄλλους Ἁγίους, ἀνάλογα μὲ τίς προτιμήσεις τους. Οἱ Ἰνδουῖστες, οἱ Βουδιστές, οἱ Μουσουλμάνοι καί οἱ Ἑβραῖοι, θά λατρεύουν ὁ καθένας μὲ τὸ δικό του τρόπο. Αὐτό εἶναι τὸ μονοπάτι τῆς ἀπόλυτης ἐγκυτάλειψης στὴ Θεία Θέληση. Ὁ πιστός προσπαθεῖ ὅσο μπορεῖ νά κρατᾷ στό νοῦ του τὸ ὄνομα καί τὴ μορφή τοῦ Θεοῦ συνεχῶς, ὅπως π.χ. στὴ χωρίς παύση προσευχή πού προτείνει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, **ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ ΕΛΕΗΣΟΝ ΜΕ.** Αὐτό τὸ μονοπάτι ἐκφράζεται μὲ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, "Ἀγάπησε τὸ Θεό μὲ ὅλη σου τὴν καρδιά, ὅλο τὸ νοῦ καί τὴ δύναμή σου καί ὁλόκληρη τὴν ψυχὴ σου"²⁴. Ἔτσι, διαλογιζόμενοι θά γίνουμε «ἓνα μὲ τὸ Χριστό»²⁵.

Ἐπαναλαμβάνει, ἐπίσης, αὐτό πού καί πιό πάνω καταγράψαμε: «Γιὰ παράδειγμα, μπορεῖ νά ἀρχίσουμε νά συγκεντρωνόμαστε στό ὄνομα καί τὴ μορφή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετά ἀπὸ ἐντατική ἐξάσκηση ἀρχίζουμε νά αἰσθανόμαστε τὸ Χριστό ὅχι σάν ἀνθρώπινη μορφή, ἀλλὰ σάν ἐνέργεια, σάν φῶς, σὰ συνειδητότητα, σὰ δόνηση, σὰ Λόγο. Στό τελικό στάδιο θά χάσουμε τὴν αἴσθηση τοῦ ἑαυτοῦ, τὴν αἴσθηση τῆς ἀτομικότητας, τῆς ξεχωριστότητας καί θά ὑπάρχει μόνο ἡ συνειδητότητα τοῦ Χριστοῦ, θά ἔχουμε γίνει ἓνα μὲ τὸ Χριστό»²⁶.

Σπεύδει πάντως ὁ ἐν λόγῳ συγγραφέας νά σημειώσει, ὅτι αὐτές οἱ «θρησκευτικές πεποιθήσεις», ὅχι βέβαια ἀπὸ τὴν δική του σχολή ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλες σχολές, μπορεῖ νά

ἔχουν καί «παρεκκλίσεις». Γράφει σχετικά: «Βέβαια εἶναι πιθανὸ ὁρισμένοι μαθητὲς ἢ δάσκαλοι ἢ ἀκόμη καί ὁλόκληρες σχολές γιόγκα νά ἔχουν προσθέσει ὁρισμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις, ναρκωτικά, μαγείες ἢ καί νά ἐνθαρρύνουν τοὺς μαθητὲς τους νά ἀγνοοῦν τίς ὑποχρεώσεις τους στὶς οἰκογένειές τους. Αὐτὲς ὅμως εἶναι παρεκκλίσεις πού γίνονται ἀπὸ ἄτομα πού δὲν ἔχουν καμιά σχέση μὲ τὸ γνήσιο σύστημα τῆς γιόγκα ὅπως διδασκόταν μέχρι τώρα καί ὅπως πρέπει νά διδάσκεται»²⁷.

Ἡ Γιόγκα εἶναι ἀκόμη, κατὰ τὸν ἐν λόγῳ συγγραφέα, ἡ «Γνώση τοῦ ἑαυτοῦ», πού ὁδηγεῖ τελικά στὴν «συγχώνευση» τοῦ ἀσκουμένου μὲ τὸ ἀπρόσωπο συμπαντικό «Ἐνα», τοῦ ὁποῦ ἀποτελεῖ μέρος. «Ὁ σκοπὸς τῆς Γιόγκα λοιπὸν εἶναι πολὺ ἀπλᾶ, νά μᾶς κάνει νά καταλάβουμε καί νά ἰσορροποῦμε τίς σωματικές, τίς διανοητικές καί τίς πνευματικές δυνάμεις ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀποτελούμαστε καί ἐπομένως νά συγχωνευτοῦμε μὲ αὐτὸ τὸ Ἐνα πού ὅλοι εἴμαστε ἓνα μέρος του»²⁸. Αὐτό θά τὸ ἐπιτύχει ὁ ἀσκούμενος στὴν Γιόγκα συνδυάζοντας διαλογισμό μὲ «μάντρας» καί ἀσκήσεις Γιόγκα. Τό «πιὸ ἀγνό» «μάντρα» εἶναι τὸ «ΟΜ». Ὅμως ὑπάρχουν καί ἄλλα, ἀκόμη καί χριστιανικά. «Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει ἓνα παρόμοιο μάντρα, μὲ τὸ ὁποῖο κανεὶς ἐνώνεται μὲ τὴ Συνείδηση τοῦ Χριστοῦ: "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με...". Ἡ φράση αὐτὴ ἐπαναλαμβάνεται νοερά στό νοῦ καί τὴν καρδιά τοῦ ἐπίδοξου μοναχοῦ»²⁹.

Ὅπως προκύπτει μὲ σαφήνεια ἀπὸ τὰ παραπάνω κείμενα, καί γιὰ τὸν ἐν λόγῳ ἐκπρόσωπο, ἡ Γιόγκα «5. Εἶναι ἓνα **μονο-**

24. ὅπ.π., σσ. 17-18.

25. Βλ. καί: Πρωτ. Βασιλείου Γεωργοπούλου, *Οἱ Γκουρού καί ὁ Χριστός*, Ἀθήνα 2006, σσ. 10-11.

26. ὅπ.π., σ. 23.

27. ὅπ.π., σ. 13. Τὴν φράση: «ὅπως διδασκόταν μέχρι τώρα καί ὅπως πρέπει νά διδάσκεται», ἐμεῖς τὴν κατανοοῦμε, ὅπως, δηλαδή, διδασκόταν ἀπὸ τοὺς παλαιούς καί γνήσιους γκουρού τῆς Ἀνατολῆς.

28. Μπόμπ Νάτζεμ, *Γιόγκα γιὰ ὑγεία καί ἡρεμία* (ἓνας ὁδηγὸς ἀρμονικῆς διαβίωσης), κεφ. II. Σωματικές ἀσκήσεις - Χάθα Γιόγκα, ἐκδ. Καστανιώτη, Ἀθήνα 1981, σ. 57.

29. ὅπ.π., σ. 207.

Ο «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ» ΣΙΩΝΙΣΜΟΣ

του Πρωτοπρ. Βασιλείου Α. Γεωργόπουλου
Αναπληρωτή Καθηγητή Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

1. Τί είναι ο «Χριστιανικός» Σιωνισμός

Ο «Χριστιανικός» Σιωνισμός είναι ή κίνηση που υπάρχει κυρίως μεταξύ Ευαγγελικών φονταμενταλιστικών και Πεντηκοστιανών κύκλων και δευτερευόντως μεταξύ των Βαπτιστών των Η.Π.Α., και εκφράζει την αντίληψη, ότι οι Ιουδαίοι παρ' ότι αρνήθηκαν ν' αναγνωρίσουν τόν Χριστό ως Μεσσία, παραμένουν πάντοτε στο άκραιο ο εκλεκτός λαός του Θεού. Σύμφωνα με την κίνηση, τό Ισραήλ έχει μέχρι σήμερα ειδική θέση στα πλαίσια του θείου σχεδιασμού για τόν κόσμο και την ιστορία. Γι' αυτό, κατά τούς ισχυρισμούς του «Χριστιανικού» Σιωνισμού, κάθε λαός που αντιτίθεται ή εναντιώνεται στο Ισραήλ εναντιώνεται στον Θεό.

Τίς αντιλήψεις τους αυτές επιχειρούν νά τίς θεμελιώσουν στην Αγία Γραφή, ούτως ώστε νά μετατρέπουν την Αγία Γραφή σε ιδεολογικό κείμενο, μέσω του οποίου ταυτίζονται με συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές ενός κράτους. Χαρακτηριστική περι-

πτωση φονταμενταλιστή Ευαγγελικού τηλεϊεροκήρυκα, εκφραστή καί οπαδού του «Χριστιανικού» Σιωνισμού, είναι ή περίπτωση του γνωστού Pat Robertson, ιδρυτή από τή δεκαετία του 1960 στις Η. Π. Α. του «Christian Broadcasting Network»¹.

Ο εν λόγω φονταμενταλιστής Ευαγγελικός είχε δηλώσει, ότι τό ἐγκεφαλικό ἐπεισόδιο που είχε υποστεί ο πρώην πρωθυπουργός του Ισραήλ Αριέλ Σαρόν, ήταν «τιμωρία από τόν Θεό για την αποχώρηση των Ισραηλινών στρατευμάτων από τή λωρίδα της Γάζας. Χώρισε τή γή του Θεού καί θά ἔλεγα, ἀλλοίμονο σέ ὅποιον πρωθυπουργό του Ισραήλ ἀκολουθήσει ἀνάλογη πορεία!»².

Τό ἔδαφος στο ὁποῖο ἀναπτύχθηκε ὁ λεγόμενος «Χριστιανικός» Σιωνισμός, ἔχει προετοιμαστεῖ καί τροφοδοτεῖται μέχρι σήμερα ἀπό τήν λεγόμενη θεωρία τῶν

1. Βλέπε H. Gasperh. Baerj. Sinabellj. Muller (Hrsg), *Lexikon christlicher Kirchen und Sondergemeinschaften*, Freiburg-baselwien 2009, σσ. 77, 89.

2. Βλέπε Ἐφημ. Βῆμα, Αρ. Φ. 14661, 1212006, σ. 15.

πάτι πρὸς τήν αὐτογνωσία, πέρα ἀπό τήν πραγματικότητα τοῦ σώματος καί τῆς προσωπικότητάς μας πού βρίσκονται σέ συνεχή ἀλλαγῇ.

6. Ο ὑψιστος στόχος της εἶναι ἡ ὑπέρβαση τοῦ νοῦ καί ἡ ἔνωση μέ τό Θεό, τό Παγκόσμιο Πνεῦμα πού ζεῖ σέ ὅλες τίς ὑπάρξεις»³⁰.

Εἶναι πρόδηλο, ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποδεχθῇ ὁ ἐρευνητής καί μελετητής τῶν κειμένων αὐτῶν, ὅτι ἡ Γιόγκα, ὅπως παρουσιάζεται καί ἀπό σύγχρονους διδασκά-

λους της, εἶναι μιᾶ ἀπλή τεχνική ἢ γυμναστική. Δέν μπορεῖ νά εὐσταθήσῃ ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ Γιόγκα εἶναι ἕνα σύστημα πού «δέν εἶναι θρησκεία», ὅταν μέ ὅλους τούς παραπάνω πολλαπλούς καί ἐπίμονους χαρακτηρισμούς προβάλλει μέ σαφήνεια ὁ θρησκευτικός πανθειστικός καί συγκρητιστικός χαρακτήρας της. Τί ἄλλο μπορεῖ νά σημαίνουν ἐκφράσεις ὅπως: «Ὁ τελικός της προορισμός εἶναι ἡ κυριαρχία τοῦ νοῦ καί ἡ ἔνωση μέ τόν Θεό-Παγκόσμιο Πνεῦμα πού βρίσκεται σέ κάθε πλάσμα», ἢ ὅτι «Ὁ τελικός στόχος τῆς Γιόγκα εἶναι ἡ ἔνωση μέ τό Θεό»;

30. Ρόμπερτ Νατζέμν, *Ἡ τέχνη τοῦ διαλογισμοῦ*, σ. 14.

Οικονομιῶν (Dispensationalism)³ τοῦ John Nelson Darby (1800-1882), ιδρυτῆ τῆς αἰρετικῆς κίνησης τῶν «Χριστιανῶν Ἀδελφῶν» ἢ «Πλυμούθιων». Στό σύστημα-θεωρία τῶν Οἰκονομιῶν (Dispensationalism) κεντρική θέση ἔχει ὁ Ἰσραήλ καί ὄχι ἡ Χριστιανική Ἐκκλησία. Ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας κατανοεῖται μόνο ὡς μεγάλη παρένθεση στό ὅλο θεϊκό σχέδιο⁴. Ὁ Ἰσραήλ ἀποτελεῖ τόν ἐπίγειο λαό τοῦ Θεοῦ, γιά τόν ὁποῖο στά ἔσχατα θά ἐκπληρωθοῦν στό ἀκέραιο τά ὅσα ἀναφέρονται στήν Ἀγία Γραφή. Ἡ ἐν λόγω θεωρία, λόγω καί ἄλλων παραμέτρων της (π.χ. ἀρπαγή τῆς Ἐκκλησίας, χιλιαστική δοξασία κ.ἄ.), τυγχάνει μέχρι σήμερα, ὅπως καί στό παρελθόν, εὐρύτατης ἀποδοχῆς παγκοσμίως μεταξύ τῶν διαφόρων ἀποχρώσεων προτεσταντικῶν κλάδων καί κινήσεων.

2. Ὁ «Χριστιανικός» Σιωνισμός στήν Ελλάδα

Δυστυχῶς, καί ὡς μή ὥφειλε, ἀντιλήψεις πού ἐκφράζουν τό πνεῦμα τοῦ «Χριστιανικοῦ» Σιωνισμοῦ παρουσιάστηκαν καί στήν πατρίδα μας. Ἐκπροσωποῦνται ἀπό μιά μικρή Πεντηκοστιανή ομάδα, πού ἔχει τήν ἐπωνυμία «Χριστιανικό Κέντρο Ἀθηνῶν» καί δραστηριοποιεῖται στήν Ελλάδα, ἀλλά καί στήν Κύπρο, μέ τήν ὀνομασία «Χριστιανικό Κέντρο Λευκωσίας». Ὁ ποιμένας τῆς ἐν λόγω Πεντηκοστιανῆς ομάδας ἔχει

γράψει ἓνα μικρό βιβλίο μέ τίτλο «Ἰσραήλ. Τό ἔθνος, ἡ χώρα καί ὁ Λαός τοῦ Θεοῦ». Στό βιβλίο αὐτό ἀναπαράγει ὄχι μόνο τίς ἀντιλήψεις τοῦ «Χριστιανικοῦ» Σιωνισμοῦ, ἀλλά, κατά τήν ἀποψή του, προσπαθεῖ νά τίς θεμελιώσῃ καί ἀγιογραφικῶς, θεωρώντας μάλιστα τήν ἐρμηνευτική κακοποίηση τῶν ἀγιογραφικῶν χωρίων πού κάνει, ὡς τή μόνη ὀρθή ἐρμηνεία τους. Ὁ ἐν λόγω ὅμως Πεντηκοστιανός δέν σταματᾷ ἐδῶ. Κατά τρόπο ἀπαράδεκτο καί ἀνιστόρητο κατηγορεῖ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στό ἐν λόγω βιβλίο του γιά ἀντισιωνισμό (σ. 52), ἐνῶ σέ ἄλλο βιβλίο πού ἔχει γράψει, τή χαρακτηρίζει ὡς τή μεγαλύτερη αἵρεση.

Θά ὁλοκληρώσουμε τήν ἀναφορά μας παραθέτοντας δύο χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ἀπό τό βιβλίο αὐτό, πού εἶναι ταυτοχρόνως καί μαρτυρίες, πῶς οἱ ὁπαδοί τοῦ λεγόμενου «Χριστιανικοῦ» Σιωνισμοῦ δέν διστάζουν νά χρησιμοποιοῦν τήν Ἀγία Γραφή ὡς ἰδεολογικό κείμενο γιά νά δικαιολογοῦν τίς πολιτικές ἐπιλογές ἐνός κράτους. Ἀναφέρει λοιπόν στό βιβλίο του ὁ Πεντηκοστιανός συγγραφέας του, ὅτι θά χρησιμοποιοῦσιν τήν Ἀγία Γραφή γιά νά ἀποδείξει:

α) «ὅτι στό μεσανατολικό ζήτημα οἱ πιό ἀδικημένοι ἀπό ὅλους εἶναι οἱ Ἰσραηλῖτες καί ὄχι οἱ Παλαιστίνιοι. Ἄν ὑπάρχει κάποιος ἀδικημένος λαός σ' αὐτό τόν κόσμο σήμερα, αὐτός εἶναι ὁ λαός τοῦ Ἰσραήλ». Καί

β) ἄλλοῦ πάλι ἀναφέρει: «Εὐλογῶ λοιπόν τόν λαό Ἰσραήλ γιατί ἂν τό κάνω θά εὐλογηθῶ ἀπό τόν Θεό»⁵.

3. Γιά τήν ἐν λόγω θεωρία ἐπιλεκτικά βλέπε Wesley R. Willisjohn R. Master (Ed. Issues of Dispensationalism, Chicago 1994. Charles C. Rylie, Dispensationalism, Chicago 1995.

4. Βλέπε Craig A. Blaising and Darrell L. Bock (Ed. Dispensationalism, Israel and the Church, Grand Rapids, 1992.

5. Βλέπε Σταύρου Ἰγνατίου, Ἰσραήλ. Τό ἔθνος, ἡ χώρα καί ὁ Λαός τοῦ Θεοῦ, Ἀθήνα 2005, σσ. 7, 9.

Ἰστοσελίδα τῆς ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:

www.ecclesia.gr, e-mail: ierasynodos@ecclesia.gr

Ἰστοσελίδα τῆς ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ:

www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/HERESIES.HTM

e-mail: aireseis@gmail.com τηλ. 210 7272240-3, fax: 210 7272244

Ἰστοσελίδα τῆς Π. Ε. Γ.: www.ppu.gr τηλ. 210 6396665, fax: 210 6082219

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΜΑΔΩΝ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ

του Οικονόμου Ανδρέα Γκατζέλη,
Προέδρου του Πνευματικού Συμβουλίου της Π.Ε.Γ.

Προκειμένου να είμαστε ουσιαστικοί και αποτελεσματικοί στην προσφορά βοήθειας προς τους πεπλανημένους αδελφούς μας, οφείλουμε να κατανοήσουμε με επιστημονική ακρίβεια την σχέση και επαφή τους με την ομάδα που τους έχει οδηγήσει μακριά από την Εκκλησία. Ακόμα και στην περίπτωση που δεν έχουν ενταχθεί σε κάποια συγκεκριμένη ομάδα αλλά έχουν επηρεαστεί από ιδέες και εϋφυολογήματα, τα όποια όμως καθιστούν προβληματική τη σχέση τους με την Ορθόδοξη Πίστη, και πάλι οφείλουμε να δώσουμε την ανάλογη προσοχή και επιμέλεια στην έρευνά μας προκειμένου να θεραπεύσουμε το πνεύμα της πλάνης, που έχει πληγώσει την καρδιά τους.

Είναι «αγαπώσης καρδιάς ανυπόκριτον τεκμήριον» προς τους πεπλανημένους αδελφούς μας ή μελέτη με επιστημονική μεθοδολογία

- της ιστορίας
- της διδασκαλίας και
- του τρόπου ζωής

κάθε ομάδας, που καλείτά μέλη της Εκκλησίας του Χριστού μακριά από την Ορθόδοξη Πίστη.

Η μελέτη της ιστορίας

Η επιστημονική έρευνα της ιστορικής διαδρομής των διαφόρων ομάδων γίνεται με σκοπό να φανερωθεί κατά πόσο αυτές επιβεβαιώνουν ή ακυρώνουν το γεγονός της Ενσάρκωσης του Κυρίου ήμων Ιησού Χριστού. Ο Κύριός μας, εισερχόμενος στην Ιστορία, αγίασε τον χρόνο και τον μετέτρεψε σε τόπο της θαυμαστής Παρουσίας Του. Η γνωριμία και συνάντηση με τον

Ζώντα και Άληθινό Θεό γίνεται ένδοιστορικά. Πίσω και μέσα στα καθημερινά γεγονότα αποκαλύπτονται τα ίχνη της στοργικής αγάπης του Θεού. Η ιστορική πορεία της κάθε ομάδας, όταν μελετάται μέσα στο θεολογικά πλαίσιο που ορίζει η Ενσάρκωση, αποκαλύπτει την αλήθεια αλλά και την πλάνη της.

Βασικό χαρακτηριστικό των ομάδων αυτών είναι ή μικρή ιστορική πορεία και ή τεράστια χρονική απόστασή τους από την Εκκλησία που ίδρυσε ο Χριστός. Επίσης ή περιφρόνηση του ιστορικού γίνεσθαι και ή φυγή σε δήθεν μετα-ιστορικούς παραδείσους, καθιστά τις ομάδες ουσιαστικά αμέτοχες στο σωτηριολογικό γεγονός της Ενσάρκωσης του Χριστού. Τίς περισσότερες φορές κηρύττουν ως τρόπο επικοινωνίας με τον Θεό την άρνηση της ιστορικής πραγματικότητας και την απόδραση, μέσω διαλογισμού και άλλων παρόμοιων τεχνικών και διδασκαλιών, σε ανύπαρκτες φαντασιακές καταστάσεις.

Η μελέτη της διδασκαλίας

Η θεολογική ανάλυση των διδασκαλιών των διαφόρων ομάδων φανερώνει την απόκλιση ή σύγκλισή τους από ή προς την Ορθόδοξη Πίστη. Κατά συνέπεια, αναδεικνύει την ικανότητα των ομάδων αυτών αν μπορούν να θεραπεύουν τους ανθρώπους από τα πνευματικά τους νοσήματα και να τους οδηγούν στην ελευθερία εκείνη, που υποσχέθηκε ο Κύριός μας, όταν είπε: «γνώσθε την αλήθειαν, και ή αλήθεια ελευθερώσει ύμᾱς» (Ιωάν. 8, 32).

Γνώση κατά την Ορθόδοξη διδασκαλία είναι ή «κοινωνία εν τη ύπαρξει». Συνεπώς,

γνώση του Χριστού, πού είναι ή Αλήθεια, σημαίνει υπαρξιακή σχέση με τον Χριστό μέσα στο Σώμα Του, πού είναι ή Έκκλησία. Μόνο ως μέλος του Σώματος του Χριστού ή γνώση είναι υπαρξιακή, όντολογική καί δέν είναι συναισθηματική ή καί φανταστική.

Έκτός Έκκλησίας, μέσα στις διάφορες ομάδες, δέν προσφέρεται ή Θεογνωσία. Αποτέλεσμα είναι, νά παραμένει ό άνθρωπος αιχμάλωτος στην ασθένεια της άγνοιας καί νά μή του παρέχεται ή δυνατότητα θεραπείας του.

Ο Άγιος Γρηγόριος ό Παλαμᾶς αναρωτιέται: «Τίς δ' ἂν εἴη ψυχῆς λογικῆς υἰεία, τό γνωστικόν νοσοῦσης;». Ο Άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής ἐπισημαίνει, ότι «ὥσπερ υἰεία καί νόσος πρὸς τό σῶμα θεωρεῖται τοῦ ζώου..., οὕτως... καί γνῶσις καί άγνωσία πρὸς τόν νοῦν». Καί ό Άγιος Θαλλάσιος ἀποφαίνεται, ότι: «υἰεία ψυχῆς...γνῶσις».

Η βασική νόσος, πού ταλαιπωρεῖ τόν μεταπτωτικό ἄνθρωπο, είναι ή ἀνικανότητά του, νά γνωρίσει τόν ἀληθινό Θεό. Αὐτή όφείλεται σέ βλάβη πού ἔχουν ὑποστεί τά ὄργανα γνώσης τοῦ ἀνθρώπου ἐξ αἰτίας της πτώσης. Μέσα στην Έκκλησία ό ἄνθρωπος θεραπεύεται καί γίνεται ἱκανός γιά μετοχή στη ζωή τοῦ Ἰδίου τοῦ Θεοῦ, γιά Θεογνωσία.

Η μελέτη τοῦ τρόπου ζωῆς τῶν ομάδων

Η ἀποδοχή της διδασκαλίας κάποιας ομάδας δέν σημαίνει καί βίωσή της στόν ἀπόλυτο βαθμό. Είναι γεγονός, ότι οἱ πλανεμένες διδασκαλίες, ὡς προϊόντα νοσοῦσης φαντασίας, δέν μποροῦν νά ἐφαρμοστοῦν στην πράξη. Γιά νά εἴμαστε ἀποτελεσματικοί στην προσφορά βοήθειας στους ἐκτός Έκκλησίας ἀδελφούς μας, θά πρέπει, σέ κάθε περίπτωση, νά διακρίνουμε τόν βαθμό ἐπιρροῆς της ομάδας στη ζωή τους. Στη συνέχεια καλούμαστε νά φανερώσουμε μέ ἀγάπη τήν ἀπόκλιση τοῦ τρόπου ζωῆς, πού προτείνει ή ομάδα ἀπό τόν

τρόπο ζωῆς τῶν Ἀγίων τῆς Έκκλησίας μας. Κατά περίπτωση ἀποκαλύπτουμε τόν θησαυρό της Ὁρθόδοξης Θεολογίας προσφέροντας ἀπαντήσεις κατανοητές καί λύσεις ἐφαρμοσίμες στά ἰδεολογικά καί πρακτικά ἀδιέξοδα, πού ή ομάδα ὁδήγησε αὐτόν πού τήν ἐμπιστεύθηκε.

Κατηγοριοποίηση τῶν ομάδων

Οἱ διάφορες ομάδες ταξινομοῦνται σέ κατηγορίες μέ βάση κοινά τους χαρακτηριστικά. Η ὁμαδοποίηση αὐτή ἀποτελεῖ ἐργαλεῖο ἐρευνας καί μελέτης καί δέν ἀντικατοπτρίζει τήν ἀκριβή εἰκόνα τῶν ομάδων. Είναι γνωστό, πῶς, ὅταν ἔχουμε νά κάνουμε μέ ἀνθρώπους, οἱ ἐκπλήξεις δέν λείπουν ποτέ.

Πρὶν ἀναφερθοῦμε ξεχωριστά στην κάθε κατηγορία είναι ἀπαραίτητο, νά ἀποσαφηνίσουμε τί ἐννοοῦμε, ὅταν χαρακτηρίζουμε μιά ομάδα ὡς αἵρεση. Σύμφωνα μέ τόν ἀείμνηστο καθηγητή Ἰωάννη Καρμίρη:

«Αἵρεσις εἶναι πᾶσα πεπλανημένη διδασκαλία, παρεκκλίνουσα ἀπό της γνησίας χριστιανικῆς πίστεως, ἅμα δέ καί πᾶσα χριστιανική κοινότης, διαφωνοῦσα πρὸς τήν δογματικήν διδασκαλίαν της ἀληθοῦς Έκκλησίας καί ἀποκοπεῖσα ἀπό της κοινωνίας καί ἐνότητος μετ' αὐτῆς».

Ο πρωτοπρεσβύτερος Κυριακός Τσουρός, γραμματέας ἐπί σειρά ἐτῶν της Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων της Ἱερᾶς Συνόδου της Έκκλησίας της Ἑλλάδος, γράφει:

«Ὡς αἵρεση ὀρίζεται κάθε διδασκαλία ἢ ὁργανωμένη ομάδα ἀτόμων πού διαφοροποιεῖται ἀπό τήν ἐπίσημη διδασκαλία μιᾶς θρησκείας. Στην περίπτωση μας, αἵρεση είναι κάθε διδασκαλία ἀσυμβίβαστη μέ τήν Ὁρθόδοξη Πίστη».

Καί λίγο παρακάτω ἀναφέρει:

«Αἵρεση, κατά κυριολεξία, είναι διδασκαλία ἢ ομάδα πού κινεῖται ἐντός τοῦ χριστιανικοῦ χώρου καί ἔχει μικρές ἢ μεγάλες ἀποκλίσεις ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Πίστη, πού ταυ-

τίζεται μέ τή γνήσια διδασκαλία τῶν Εὐαγγελίων».

Στούς παραπάνω ὁρισμούς παρατηροῦμε, ὅτι αἵρεση θεωρεῖται καί ἡ πλανεμένη διδασκαλία ἀλλά καί ἡ ὀργανωμένη ὁμάδα, πού διδάσκει τήν αἵρετική διδασκαλία. Ἡ ἀποκοπή καί ἀπομάκρυνση ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι μιά βασική συνέπεια τῆς αἵρεσης. Αὐτή τήν ἀπομάκρυνση τήν διαπιστώνουν οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Δέν μπορεῖ κάποιος νά ἰσχυρίζεται, ὅτι ἀνήκει στήν Ἐκκλησία ἐάν δέν ἔχει τήν ἐπιβεβαίωση τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἀναγνώριση, ὅτι ὄντως εἶναι μέλος τῆς Ἁγίας Ποίμνης τοῦ Χριστοῦ.

Σύμφωνα μέ τόν 6ο Κανόνα τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου:

«...Αἵρετικούς δέ λέγομεν, τούς τε πάλαι τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας, καί τοὺς μετὰ ταῦτα ὑφ' ἡμῶν ἀναθεματισθέντας· πρὸς δὲ τούτοις, καί τοὺς τήν πίστιν μὲν τὴν ὑγιὴν προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δέ, καί ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν ἐπισκόποις».

Σ' αὐτό τό τμήμα ἀπό τόν Ἱερό Κανόνα παρατηροῦμε, ὅτι γιὰ νά χαρακτηριστεῖ κάποιος αἵρετικός, πρέπει ἡ Ἐκκλησία νά τόν ἀναγνώρισει ὡς τέτοιο. Εἶναι ξεκάθαρο τό ἐκκλησιολογικὸ κριτήριον, πού θέτει ὁ παραπάνω κανόνας. Μόνο ἡ Ἐκκλησία ἀποφαίνεται, ποιοὶ εἶναι μέλη τῆς καί ποιοὶ ἔχουν χάσει τὴν ιδιότητα τοῦ μέλους τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.

α) Χριστιανικὲς Αἱρέσεις

Μία πρώτη κατηγορία αἱρέσεων εἶναι οἱ ὁμάδες αὐτές πού ὁμολογοῦν τὴν πίστη τους στὸν Χριστό καί στό Εὐαγγέλιό Του, ἔχουν ὅμως διαφορετική ἱστορική πορεία ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία Του. Ἑρμηνεύουν τὴν Ἁγία Γραφή ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καί δέν λαμβάνουν ὑπόψη τους τὴν προειδοποίηση τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὁ ὅποιος γράφει γιὰ τίς ἐπιστολές τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πού ἰσχύουν καί γιὰ τὴν

ὑπόλοιπη Ἁγία Γραφή:

«ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν» (Β' Πέτρου γ' /3, 16).

Μοναδικὸς καί ἀλάνθαστος ἑρμηνευτὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι ὁ δημιουργὸς αὐτῆς, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐκτὸς Ἐκκλησίας ἡ Ἁγία Γραφή παραμένει μυστήριον «ἐσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ». Ὁ σπουδαῖος Ρῶσσος θεολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνα π. Γεώργιος Φλορόφσκυ ἀναφέρει, ὅτι:

«Πέραν τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ κανονικοῦ κλήρου, διαδόχου τῶν Ἀποστόλων, δέν ὑπῆρχε ἓνα ἀληθές κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, καμία ὀρθὴ διδασκαλία ἢ πραγματικὴ κατανόησις τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Καί ἐπομένως ματαίως θά ἐζήτει κανεὶς τὴν ἀλήθειαν ἀλλοῦ, μακράν ἀπὸ τὴν καθολικὴν καί ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

β) Παραχριστιανικὲς Αἱρέσεις

Ἀνάμεσα στίς χριστιανικὲς αἱρέσεις ὑπάρχουν κάποιες ὁμάδες, οἱ ὁποῖες, ἐνῶ χρησιμοποιοῦν χριστιανικὴ ὀρολογία, ἔχουν χάσει ἐντελῶς τὸν χριστιανικὸ προσανατολισμό τους. Ἀρνοῦνται κάθε χριστιανικὸ χαρακτηριστικὸ στό «δόγμα» τους καί στό πολίτευμά τους. Τέτοιες ὁμάδες εἶναι οἱ λεγόμενοι «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», κάποιες νέο-πεντηκοστιανὲς κινήσεις, οἱ Μορμόνοι, οἱ Ἀντιβεντιστές κ.ἄ.

Στίς παραχριστιανικὲς ὁμάδες διδάσκεται μιά διαδικασία αὐτοσωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς παρουσιάζεται ὡς κάποιος πού ἀπὸ τὴν ἀσφάλεια τῶν οὐρανῶν παρακολουθεῖ, χωρὶς ἰδιαίτερες ἐπεμβάσεις, τὸν ἀγῶνα καί τὴν ἀγωνία τῶν ἀνθρώπων. Στό τέλος, εἴτε ἐπιβραβεύει τὴν προσπάθεια, ἐπιτρέποντας τὴν εἴσοδον στὸν «Παράδεισον», εἴτε τιμωρεῖ μέ τὴν ἀποπομπή σὲ κάποιο εἶδος «Κόλασης». Κατὰ συνέπεια, ἡ σωτηρία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας τοῦ ἀνθρώπου καί

όχι δωρεά καί χάρη τοῦ Θεοῦ. Συνήθως ἡ ἀπόλυτη ἀφοσίωση στήν ομάδα ἢ καί στόν ἀρχηγό της εἶναι αὐτή, πού θά ἐγγυηθεῖ τήν «σωτηρία» τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐνα ἄλλο χαρακτηριστικό αὐτῶν τῶν ομάδων εἶναι ἡ ἔντονη ἐσχατολογία τους. Πείθουν τούς ὁπαδούς τους, ὅτι βρισκόμαστε στά τελευταῖα χρόνια πρίν τήν μεγάλη καταστροφή τοῦ κόσμου. Τούς ἐκπαιδεύουν νά λαχταροῦν τήν τιμωρία καί καταστροφή τῶν κακῶν, γιά χάρη τῶν καλῶν ὁπαδῶν τῆς ομάδας. Ἔτσι, καλλιιεργεῖται μία αἴσθηση ἐλιτισμοῦ μέ ἀποτέλεσμα τήν κοινωνική ἀπομόνωση.

Ἡ ἔντονη ἐνασχόληση μέ τά ἔσχατα χρησιμεύει στήν ομάδα καί ὡς ἄριστος μοχλός πίεσης καί ἐκφοβισμοῦ τῶν ἀκολουθῶν της. Προκειμένου νά σωθοῦν ἀπό τήν καταστροφή πού βρίσκεται πρό τῶν πυλῶν, οἱ πιστοί ἐκπαιδεύονται νά προβαίνουν σέ ὅποιαδήποτε θυσία ὑπέρ τῆς ομάδας.

Ὑπό τήν ἐπήρεια τέτοιων σκληρῶν διδασκαλιῶν, καί ἐφόσον ἔχουν σπαταλήσει ἀδιάκριτα τόν ἑαυτό τους μέ ὑπερβολικές θυσίες γιά τήν ομάδα, οἱ ὁπαδοί αἰσθάνονται δεδικαιωμένοι. Τό κάλεσμα γιά μετάνοια δέν τούς ἀφορᾷ. Μέ τήν ἔνταξη καί πλήρη ἀφοσίωση στήν ομάδα ἀποκτοῦν αὐτομάτως τό εἰσιτήριο γιά τόν Παράδεισο. Γί' αὐτό συμπεριφέρονται μέ ἀπίστευτη ὑπεροψία καί σκληρότητα.

Ἐκεῖ πού ἀποκαλύπτεται ἡ ἀφαίρεση κάθε χριστιανικοῦ αἰσθήματος ἀγάπης ἀπό τήν καρδιά τῶν ὁπαδῶν εἶναι στήν συμπεριφορά τους ἀπέναντι στούς πρώην ὁπαδούς τῆς ὁργάνωσης. Σέ τέτοιες περιπτώσεις καταργοῦνται οἱ συγγενικοί καί φιλικοί δεσμοί, καταργεῖται καί τό κήρυγμα ἀγάπης, πού εἶναι ἡ καρδιά τοῦ Εὐαγγελίου. Μοναδικό κριτήριο καί μέτρο μέ τό ὅποιο ζυγίζεται ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ σχέση του μέ τήν ομάδα. Ὅσοι εἶναι σέ θετική στάση ἀπέναντι στήν ομάδα εἶναι καλοί ἄνθρωποι καί ὅσοι κριτικάρουν ἢ διαφωνοῦν μέ τήν ομάδα χαρακτηρίζονται

ὡς βδελυκτοί ἐχθροί. Τό ἀκραῖο κατάντημα εἶναι, ὅτι ἡ ομάδα προσπαθεῖ νά στηρίξει στό Βιβλίο τῆς Ἀγάπης, στό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ τέτοια δαιμονοκίνητη συμπεριφορά ἐπιβεβαιώνοντας τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ πού λέει:

«ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτεῖνας ὑμᾶς δόξη λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ». (Ιωάν. 16, 2).

γ) Παραθρησκευτικές Ομάδες

Οἱ ομάδες αὐτές δέν ἀνήκουν στίς γνωστές θρησκείες, ὅπως ὀρίζονται ἀπό τό Ἑλληνικό Σύνταγμα (Ἄρθρο 13, παρ. 2). Δέν εἶναι δηλαδή θρησκείες μέ φανερό λατρεία καί δόγματα πού δέν ἀπειλοῦν τήν δημόσια τάξη καί τά χρηστά ἥθη. Εἶναι ομάδες πού δέν ἔχουν σχέση μέ θρησκείες καί γί' αὐτό ὀνομάζονται παραθρησκευτικές ομάδες. Δραστηριοποιοῦνται συχνά κάτω ἀπό θρησκευτικά προσωπεῖα ὅμως ὑποκρύπτουν ἄλλους σκοπούς.

Σέ αὐτή τήν κατηγορία ἐντάσσονται διδασκαλίες καί δοξασίες ἡ συγκροτημένες ομάδες (σέκτες) ἡ ὁργανώσεις, πού δέν ἀνήκουν στό χριστιανικό χῶρο, ἀκόμη καί ὅταν χρησιμοποιοῦν χριστιανική ὀρολογία. Δέν πιστεύουν στόν Ἰησοῦ Χριστό ἀκόμη καί ὅταν χρησιμοποιοῦν τόν ὄρο «Χριστός» καί συνήθως δέν ἔχουν σχέση μέ μονοθεϊστικές θρησκείες.

Οἱ βασικές διδασκαλίες τῶν ομάδων αὐτῶν προέρχονται ἀπό τήν Θεοσοφία, τίς Ἀνατολικές θρησκείες, τόν Νεοπλατωνισμό καί τόν Γνωστικισμό. Δέν ἀπουσιάζουν βεβαίως καί στοιχεῖα μυθολογίας καί ἔντονης φαντασίας. Γί' αὐτό καί χαρακτηρίζονται ὡς συγκρητιστικά μορφώματα ἐπειδή προκύπτουν ἀπό τήν σύνθεση διάφορων διδασκαλιῶν καί δοξασιῶν. Αναμιγνύουν χριστιανικές, ἐξωχριστιανικές καί ἀπωανατολίτικες δοξασίες. Σέ αὐτές προστίθενται καί στοιχεῖα τοῦ ἀποκρυφισμοῦ, τοῦ μυστικισμοῦ καί τοῦ ἐσωτερισμοῦ μέ συχνή χρήση τῆς ἀστρολογίας καί τῆς μα-

γείας. Οί ομάδες αυτές ανήκουν στο παγκόσμιο συγκρητιστικό κίνημα ή ρεύμα της «Νέας Έποχής», τό οποίο υπόσχεται τήν εγκαθίδρυση «Νέας Παγκόσμιας Θρησκείας».

Βασικό χαρακτηριστικό τών ομάδων αυτών είναι, ότι δραστηριοποιούνται υπό ποικίλα προσωπεία καί πληθώρα τίτλων, πολλές φορές μέ χαρακτηριστικά ψευδο-χριστιανικά ακόμη καί δήθεν ὀρθόδοξα. Άλλες φορές πάλι ἔχουν χαρακτηριστικά χιλιαστικά καί γενικῶς ἐσχατολογικά, νεογνωστικά, φιλοσοφικά, πολιτιστικά κ.ἄ. Ὑπάρχουν ακόμη ομάδες μέ ἐπιστημονικοφανείς τίτλους, ὅπως ἰνστιτούτα ψυχολογίας ἢ ψυχοθεραπείας ἢ ἀνάπτυξης τοῦ νοῦ καί θετικῆς σκέψης καθῶς καί ἰσλαμικές αἰρετικές κινήσεις.

Άλλες κινήσεις ἔχουν γκουρουϊστικά, ἰνδουιστικά καί βουδιστικά, πνευματιστικά καί παραψυχολογικά χαρακτηριστικά ἢ εἶναι νεοπαγανιστές, πού προωθοῦν τήν ἀναβίωση πρωτόγονων θρησκειῶν καί ἀρχαίων μυστηρίων. Άλλοι εἶναι οὐφολόγοι. Οί περισσότερες ομάδες προωθοῦν θρησκευτικές δοξασίες ἀνατολικῶν θρησκειῶν, ὅπως τή γιόγκα, τόν διαλογισμό καί τήν μετενσάρκωση. Τέλος, ὑπάρχουν ομάδες, πού χρησιμοποιοῦν προσωπεία ἀνορθόδοξων ἢ ἐναλλακτικῶν θεραπειῶν καί τεχνικῶν, ἀλλά καί πολεμικῶν τεχνῶν κ.ἄ. Ὅπως ἔλεγε ὁ μακαριστός π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος ὑπάρχει προσφορά νοήματος ζωῆς γιά ὅλα τά γούστα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου.

Ὁ π. Κυριακός Τσουρός μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἡ Ἐκθεση τῆς Γαλλικῆς «Διωπουργικῆς Ἀποστολῆς γιά τήν καταπολέμηση τῶν αἱρέσεων», ἐπιχειρῶντας νά δώσει ἕναν ὀρισμό τοῦ ὅρου «σέκτα», ἀναφέρει:

«Ἡ αἵρεση (σέκτα) εἶναι ἕνας σύνδεσμος μέ ὀλοκληρωτική δομή, δηλώνοντας ἢ ὄχι θρησκευτικούς σκοπούς, τοῦ ὁποῖου ἡ συμπεριφορά πλήττει τά Ἀνθρώπινα Δικαιώματα καί τήν κοινωνική ἰσορροπία».

Γί' αὐτό χαρακτηρίζονται διεθνῶς ὡς «καταστροφικές λατρεῖες».

Γιά νά βοηθήσουμε κάποιον ἄνθρωπο, πού ἔχει ἐμπλακεῖ σέ τέτοιες ομάδες, νά ξαναβρεῖ τόν δρόμο πρὸς τήν ἀγάπη καί τήν ἐλευθερία, χρειάζεται εἰδική ἐκπαίδευση. Ἡ Ἐκκλησία μας, μεριμνώντας γιά τήν ἐπιστροφή τῶν πεπλανημένων μελῶν της, δημιούργησε τήν Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων. Κατάλληλα κατηρτισμένοι κληρικοί καί λαϊκοί θεολόγοι δαπανῶνται στήν προσπάθεια νά διδάξουν τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ στά θύματα τῶν αἱρέσεων καί στίς οἰκογένειές τους. Μέ πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργανώνεται κατ' ἔτος Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη μέ τήν συμμετοχή ὅλων τῶν κατὰ τόπους Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἑλλάδος. Στίς Συνδιασκέψεις αυτές μελετᾶται μέ ποιμαντική εὐαισθησία τό σύγχρονο πρόβλημα τῶν ομάδων, πού εἶναι ἀσυμβίβαστες μέ τήν Ὀρθόδοξη Πίστη. Ἀνταλλάσσονται ἐμπειρίες καί βιώματα τῶν συμμετεχόντων στήν κοινή προσπάθεια θεραπείας τοῦ προβλήματος. Στό τέλος τῶν εἰσηγήσεων συντάσσονται σχετικά Πορίσματα τά ὁποῖα ἀποστέλλονται σέ ὅλη τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πρὸς ἐνημέρωση τοῦ πληρώματος Αὐτῆς.

Παράλληλα, κατ' ἐμπνευση τοῦ π. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, ἐδῶ καί 42 χρόνια δραστηριοποιεῖται, στήν προσπάθεια στήριξης τῶν οἰκογενειῶν πού ἀντιμετωπίζουν τό μεγάλο πρόβλημα τῶν αἱρέσεων, ἡ Πανελλήνια Ἐνωση Γονέων γιά τήν προστασία τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πολιτισμοῦ τῆς Κοινωνίας καί τοῦ Ἀτόμου (Π.Ε.Γ.). Σέ υπάκουη ἐνότητα μέ τήν Ἐκκλησία ἡ Π.Ε.Γ., ἐνισχύει, συμβουλεύει καί καθοδηγεῖ θύματα τῶν καταστροφικῶν λατρειῶν καί τίς οἰκογένειές τους. Ἀξιοποιώντας τίς ἐμπειρίες τῶν ἀνθρώπων πού πέρασαν ἀπό τέτοια ἐπικίνδυνα μονοπάτια, ἀλλά μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἐπανήλθαν στήν Ἐκκλη-

σία Του, ή Π.Ε.Γ. βρίσκεται στην πρώτη γραμμή ενημέρωσης των πιστών χριστιανών αλλά και της κοινωνίας για το μείζον πρόβλημα των σεκτών.

Στό πλαίσιο της προσπάθειας για ενημέρωση χρησιμοποιείται κάθε πρόσφορο ενημερωτικό Μέσο. Βιβλία, ιστοσελίδες, συνέδρια, ημερίδες και όμιλίες, οι οποίες δημοσιοποιούνται και στο διαδίκτυο, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές. Επίπροσθέτως εκδίδεται και τό παρόν περιοδικό μέ τον βαρυσήμαντο τίτλο «Διάλογος». Είναι ένα περιοδικό μοναδικό στο είδος και στή θεματολογία του και αναδεικνύει μέ έπιστημονικό και θεολογικό τρόπο τά προβλήματα πού δημιουργούνται από την δραστηριότητα των σεκτών.

Ο π. Αντώνιος Αλεβιζόπουλος από την δεκαετία του 1980 διεπίστωνε, ότι:

«... οί αίρέσεις και ή παραθρησκεία έμφανίζουν ιδιαίτερη έξαρση....Τα σχέδιά τους καταρτίζονται στά διεθνή κέντρα τους. Χρησιμοποιούν σύγχρονα μέσα, δημιουργούν ειδικές (μυστικές) ύπηρεσίες έξωτερικής και έξωτερικής ασφάλειας και ένώνονται μεταξύ τους για νά αντιμετωπίσουν τον «κοινό έχθρό», δηλαδή τον καθένα πού θά τολμήσει νά ασκήσει έναντίον τους κριτική.

Οί ομάδες αυτές δέν γνωρίζουν θρησκευτικά ή γεωγραφικά σύνορα, μετακινούν άπεριόριστα ανθρώπινο δυναμικό και ύλικά μέσα, προκειμένου νά επιτύχουν τούς σκοπούς πού έθεσαν».

Η Έκκλησία μας για νά αντιμετωπίσει τή νέα αυτή πραγματικότητα «άληθεύει έν Αγάπη» και καταγγέλλει «Χριστόν και τούτον Έσταυρωμένον», έτοιμη πάντα νά θυσιαστεί γι' αυτούς, πού θέλουν νά την θυσιάσουν. Στην πολυετή έμπειρία μας έχουμε διαπιστώσει στην πράξη, ότι έχει άπόλυτη έφαρμογή και ισχύ τό ψαλμικό λόγιο:

«οὔτοι έν ἄρμασι και οὔτοι έν ἵπποις, ήμεῖς δέ έν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ήμῶν μεγαλυνθησόμεθα» (Ψαλμ. ιθ'/19, 8).

Βιβλιογραφία:

Γιά την σύνταξη του παρόντος άρθρου στηρίχθηκαν στίς παρακάτω πηγές.

π. Κυριακός Τσουρός, Δρ. Θεολογίας, Γραμματέας της Συνοδικής Έπιτροπής επί των Αίρέσεων, ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ», έκδ. ΕΝΝΟΙΑ, ΑΘΗΝΑ 2018

π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, έκδ. ΔΙΑΛΟΓΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1995.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΛΟΡΟΦΣΚΥ, ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ, έκδ. Π. ΠΟΥΡΝΑΡΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1991

JEAN CLAUDE LARCHET, Η ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ, Μτφρ. ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΟΥΛΑΣ, έκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ, ΑΘΗΝΑ 2008, τόμοι Α' και Β'.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (ΣΑΧΑΡΩΦ), ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ, έκδ. Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Άγγλίας 1994.

ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΣΚΗΝΙΚΟΥ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

Λειτουργούν και έφέτος, στά πλαίσια της Π. Ε. Γ., οί έξής Όμάδες Μελέτης του Σκηνικού των Αίρέσεων και της Παραθρησκείας:

1. Όμάδα Μελέτης της ιστορίας, εξέλιξης, διδασκαλίας και δράσης της Έταιρείας «Σκοπία» των «Μαρτύρων του Ίεχωβά». Κάθε Δευτέρα, 5.30' -7.30' μ.μ.
2. Όμάδα Μελέτης του σκηνικού της «Νέας Έποχής» (Γκουρουίστικες, Αποκρυφιστικές, Έναλλακτικές, Νεο Γνωστικές, Σατανιστικές κ.λπ. ομάδες). Κάθε Παρασκευή, 5.30' -7.30' μ.μ.

Τά Μαθήματα πραγματοποιούνται στά γραφεία της Π.Ε.Γ., Μεσογείων 429.

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΚΟΠΙΑ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΟΡΓΑΝΩΝ

του Γεωργίου Τσώτσου,
Master Θεολογίας

Ἡ Ἐταιρεία Σκοπιά ἢ ἄλλιως ἡ Ὁργάνωση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά, γνωστή γιὰ τό πλῆθος τῶν προφητειῶν πού ἔχει διατυπώσει, οἱ ὁποῖες, μάλιστα, ἔχουν διαψευστεῖ παταγωδῶς, ἔχει ἀσχοληθεῖ καί μέ ἱατρικά ζητήματα, κάτι γιὰ τό ὁποῖο δέν εἶναι ἀρμόδια νά κάνει, ἀφοῦ οὐδεμία σχέση ἔχει μέ τήν ἱατρική ἐπιστήμη. Ἰδιαίτερα δέ ὅταν οἱ ἀπόψεις τῆς θέτουν σέ κίνδυνο τή ζωή τῶν ὁπαδῶν τῆς σέ ὅλο τόν κόσμο, εἶναι φανερός ὁ ἐπικίνδυνος χαρακτήρας αὐτῶν καί χρειάζεται ἰδιαίτερη προσοχή. Σκοπός τοῦ ἄρθρου εἶναι, νά ἀναδείξει τίς ἀντιφατικές καί ἀλληλοσυγκρουόμενες θέσεις πού ἔχει ἀναπτύξει ἡ Ἐταιρεία Σκοπιά ἀναφορικά μέ τή μεταμόσχευση ὀργάνων.

Ἡ πρώτη δημοσιευμένη περίπτωση μεταμόσχευσης ὀργάνου σέ ὁπαδό τῆς Ἐταιρείας Σκοπιά τοποθετεῖται στό 1986 ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Καλιφόρνιας τοῦ Λός Άντζελες ἀπό τήν ομάδα μεταμόσχευσης καρδιάς¹.

Στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, ἡ Ὁργάνωση δέν ἦταν ἀρνητική στή μεταμόσχευση ὀργάνων. Πιο συγκεκριμένα, στό περιοδικό Σκοπιά τοῦ 1961 ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐρώτηση ἀπό ἀναγνώστη: «Υπάρχει κάτι στή Γραφή πού νά ἐμποδίζει νά δώση κανεῖς τά μάτια του (μετά θάνατον) γιὰ νά μεταφυτευθοῦν σέ κάποιο ζωντανό ἄτομο;» ἡ Ἐταιρεία ἀπαντᾷ: «Γιὰ τό ζήτημα τοῦ νά θέτη κανεῖς στή διάθεσι ἀνθρώπων τῆς ἐπιστήμης ἢ ἱατρῶν τό σῶμα του ἢ μέρη τοῦ σώματος του κατά τόν θάνατόν του γιὰ σκοπούς ἐπιστημονικοῦ πειραματισμοῦ ἢ ἀντικατά-

στασι σέ ἄλλους, ἔχουν ἐπιφυλάξεις ὠρισμένες θρησκευτικές ομάδες. Ἐν τούτοις, δέν φαίνεται ὅτι περιλαμβάνεται ἐδῶ κάποια Γραφική ἀρχή ἢ νόμος. Εἶναι, ἐπομένως, κάτι πού κάθε ἄτομο πρέπει νά τό ἀποφασίσῃ μόνο του. Ἄν εἶναι ἱκανοποιημένο στή διάνοιά του καί στή συνείδησή του ὅτι τοῦτο εἶναι κάτι κατάλληλο γιὰ νά τό πράξῃ, τότε μπορεῖ νά κάμῃ αὐτή τήν προμήθεια, καί κανεῖς ἄλλος δέν πρέπει νά τόν ἐπικρίνῃ ἐπειδή ἐνεργεῖ ἔτσι. Ἐξ ἄλλου, κανεῖς δέν πρέπει νά ἐπικριθῇ ἐπειδή ἀρνεῖται νά μπῇ σέ μία τέτοια συμφωνία»² (sic).

Ὡστόσο, ἡ θέση αὐτή τῆς Ὁργάνωσης δέν φαίνεται νά διατηρεῖται 7 χρόνια μετὰ (1968). Ἕνας ἀναγνώστης ὑπέβαλε τήν ἐξῆς ἐρώτηση: «Υπάρχει καμμιά Γραφική ἀντίρρηση στό νά δωρίζῃ ἕνας τό σῶμα του γιὰ νά χρησιμοποιηθῇ γιὰ ἱατρικές ἐρευνες ἢ νά δεχθῇ μεταμόσχευσι ὀργάνων ἀπό μία τέτοια πηγή;» (sic) ἡ Ἐταιρεία ἀπαντᾷ: «Ἐπετράπη ἀπό τόν Θεό στούς ἀνθρώπους νά φάγουν κρέας ζῶων καί νά συντηροῦν τήν ἀνθρωπίνη ζωή των μέ τό ν' ἀφαιροῦν τή ζωή ζῶων, μολονότι δέν τούς ἐπετρέπετο νά φάγουν αἷμα. Περιελάμβανε μήπως αὐτό καί τή βρῶσι ἀνθρωπίνης σαρκός, τήν συντήρησι τῆς ζωῆς ἐνός μέσω τοῦ σώματος ἢ μέρους τοῦ σώματος ἐνός ἄλλου ἀνθρώπου, ζῶντος ἢ νεκροῦ; Ὁχι! Αὐτό θά ἦταν καννιβαλισμός, μία ἀποκρουστική πράξις γιὰ κάθε πολιτισμένο ἄνθρωπο... Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δέχονται τέτοιες ἐγχειρίσεις ζοῦν ἔτσι μέ τήν σάρκα ἐνός ἄλλου ἀνθρώπου. Αὐτό εἶναι καννιβαλιστικό. Ἐν τούτοις, μέ τό νά ἐπιτρέψῃ ὁ Ἰεχωβά Θεός νά τρώγῃ ὁ ἄνθρωπος κρέας ζῶων δέν παρεχώρησε στούς ἀνθρώ-

1. K. A. Bramstedt, "Transfusion contracts for Jehovah's Witnesses receiving organ transplants: Ethical necessity or coercive pact?", *Journal of Medical Ethics* 32 (2006), σ. 193.

2. Σκοπιά, 1-12-1961, σ. 719.

πους τήν ἄδεια νά προσπαθοῦν νά διαιωνίσουν τήν ζωήν των εἰσάγοντας μέσα στά σώματά των μέ καννιβαλιστικό τρόπο ἀνθρώπινη σάρκα, εἴτε μέσω μασήσεως ἢ ὑπὸ μορφήν ὀλοκλήρων ὀργάνων ἢ τμημάτων σώματος πού λαμβάνονται ἀπὸ ἄλλους»³.

Ὁ Μίλτον Χένσελ (Milton Henschel)⁴ σέ δήλωσή του στήν ἐφημερίδα *Detroit Free Press* ἀναφέρει: «Ἡ μεταμόσχευση ὀργάνων εἶναι πραγματικά καννιβαλισμός... Στίς μεταμοσχεύσεις, παίρνεις κάτι ἀπὸ ἄλλο σῶμα γιά νά διατηρήσεις τή ζωή σου... Ἄν ἓνας ἄνθρωπος κερδίζει ἄλλα πέντε χρόνια, χάρη σέ ἓνα μόσχευμα, τί κέρδισε, ἂν χάσει τό μέλλον;»⁵ (ἡ μετάφραση δική μας).

Τό περιοδικό *Εὐπνα!* τοῦ ἔτους 1968 (ἀγγλ. ἔκδοση) κάνει λόγο καί αὐτό γιά καννιβαλισμό: «Υπάρχουν ἐκεῖνοι, ὅπως οἱ Χριστιανοί μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, πού θεωροῦν ὅλες τίς μεταμοσχεύσεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ὡς καννιβαλισμό: καί δέν εἶναι ἡ ἀξιοποίηση τῆς σάρκας ἑνός ἄλλου ἀνθρώπου γιά τή δική του ζωή καννιβαλιστικό;»⁶ (ἡ μετάφραση δική μας).

Τό περιοδικό *Σκοπιά* τοῦ 1970 παραθέτει μία ἐπιστολή ἀπὸ ἓνα παιδί προεφηβικῆς ἡλικίας. Σέ αὐτή τήν ἐπιστολή ὁ νεαρός γράφει: «Τήν προηγούμενη ἡμέρα τῆς ἐγχειρήσεως ἦλθε ὁ προϊστάμενος τῆς ὁμάδος μεταμοσχεύσεων νεφρῶν κι ἐρώτησε ἂν συμφωνοῦσα νά διατεθῇ ὁ νεφρός πού θ' ἀφαιροῦσαν σ' ἓνα νεαρό ἀσθενή πού οἱ νεφροί εἶχαν παύσει νά λειτουργοῦν... Ἀργότερα τήν ἡμέρα ἐκείνη τόν ἐπληροφόρησαμε ποιά εἶναι ἡ Γραφική μας θέσις ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀνθρωπίνη σάρκα καί τήν χρῆσι της καί ἀναφέραμε τά σχετικά χωρία τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Μ' ἐρώτησε ἂν θά μπορούσα νά διατη-

ρήσω ἀγαθή συνείδησι ὕστερ' ἀπὸ τήν ἄρνησί μου νά δώσω τόν νεφρόν μου στόν νεαρόν ἀσθενή. Ἀπαντώντας ἐτόνισα ὅτι ὁ νεφρός μου δέν ἦταν δικός μου ὥστε νά τόν δώσω, καί πρέπει νά χρησιμοποιηθῇ σύμφωνα μέ τό θέλημα Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τόν ἐδημιούργησε. Καί βρέθηκε ὑποχρεωμένος νά παραδεχθῇ ὅτι ἀκόμη καί μέ τόν νεφρόν δέν μπορούσε νά ἐγγυηθῇ ὅτι ὁ ἀσθενής του θά ζοῦσε. Ἐτόνισα ὅτι ἡ μέλλουσα ζωή μέσω τῆς ὑποσχεμένης ἀναστάσεως καί γιά μένα καί γιά τόν νεαρόν ἀσθενή του ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τήν ὑπακοή μας στίς ἀρχές τοῦ Θεοῦ ὅπως ἐκτίθενται στίς Ἁγίες Γραφές»⁷.

Ἐφόσον ὁ κάθε Μάρτυρας τοῦ Ἰεχωβά ὑπακούει στό τί θά πεῖ ἡ Ἐταιρεία χωρίς νά ἔχει τή δυνατότητα νά ἐκφέρει τή δική του ἄποψη, ὅταν ὁ ἴδιος λέει, ὅτι δέν μπορεῖ νά δώσει τόν νεφρό του ἐπειδὴ θέλει νά τηρεῖ τίς ἀρχές τοῦ Θεοῦ, ὅπως αὐτές παρατίθενται στήν Ἁγία Γραφή, αὐτό συνεπάγεται, ὅτι αὐτή ἡ θέση εἶναι τῆς Ἐταιρείας καί ὄχι δική του. Ἄλλωστε, ἡ Ἐταιρεία εἶναι

7. Σκοπιά, 15-2-1970, σ. 125.

Σημείωση τῆς Σύνταξης

- Τά ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους. Ἡ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ δέν φέρει εὐθύνη γιά τίς ἀπόψεις τῶν ἀρθρογράφων.

Τήν εὐθύνη γιά τίς ἐκφραζόμενες ἀπόψεις στίς δημοσιεύμενες ἐπιστολές φέρουν ἀποκλειστικά οἱ ἐπιστολογράφοι καί ὄχι ἡ Συντακτική Ἐπιτροπή.

- Οἱ ἀναδημοσιεύσεις σχολίων ἢ πληροφοριῶν ἀπὸ ξένα ἢ ἐλληνικά περιοδικά καί ἄλλα ἐντυπα ἢ τό διαδίκτυο δημοσιεύονται μέ κάθε ἐπιφύλαξη, ἀφοροῦν σέ ἀπόψεις καί δέν στοχεύουν στήν προσβολή ἢ στήν ἀπομείωση τῆς τιμῆς καί τῆς ὑπολήψεως τῶν προσώπων, στά ὅποια ἀναφέρονται καί τά ὅποια σεβόμεθα δεόντως.
- Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση, κατόπιν ἀδείας ἀπὸ τήν Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.

3. Σκοπιά, 1-3-1968, σ. 158.

4. Ἡ Σκοπιά 15-3-1993 σελ. 31 ἀναφέρει ὅτι ὁ Μίλτον Χένσελ ἦταν ὁ πέμπτος πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας Σκοπιά.

5. L. & M. Chretien, *Witnesses of Jehovah (A shocking exposé of what Jehovah's Witnesses really believe)*, ἐκδ. Harvest House Publishers, Oregon 1988, σ. 181.

6. *Εὐπνα!*, 8-6-1968 (ἀγγλ. ἔκδοση), σ. 21.

αυτή πού τόν καθοδηγεῖ, ὥστε νά τηρεῖ τίς «ἀρχές τοῦ Θεοῦ». Ὁ κάθε Μάρτυρας τοῦ Ἰεχωβά δέν ἐπιτρέπεται νά σκέφτεται ἢ νά πράττει μέ τρόπο διαφορετικό ἀπό αὐτόν πού ὀρίζει ἡ Ὁργάνωση.

Τό περιοδικό Σκοπιά του 1971 συνδέει τή μεταμόσχευση ὀργάνων μέ τήν ἀλλαγὴ τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀτόμου πού δέχεται τό μόσχευμα. Πιό συγκεκριμένα, τό περιοδικό Σκοπιά σημειώνει: «Τό περιοδικό Μέντι-καλ Οὐώρλντ Νιούς (23 Μαΐου 1969) σ' ἓνα ἄρθρο μέ τόν τίτλο “Τί Κάνει στή Διάνοια μιὰ Νέα Καρδιά”; ἔγραφε τ' ἀκόλουθα: “Πέρισυ στό Ἰατρικό Κέντρο τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στάνφορντ σ' ἓνα ἄνδρα ἡλικίας 45 ἐτῶν ἐδόθη μιὰ νέα καρδιά ἀπό ἓνα δωρητὴ ἡλικίας 20 ἐτῶν καί σύντομα ἀνήγγειλε σ' ὅλους τοὺς φίλους του ὅτι ἐώρταζε τήν εἰκοστή ἐπέτειο τῶν γενεθλίων του. Ἐνας ἄλλος στὸν ὁποῖο ἔγινε μεταμόσχευσις καρδιάς ἀπεφάσισε νά ζῇ σύμφωνα μέ τήν ἐξαίρετη φήμη τοῦ ἐξέχοντος τοπικοῦ πολίτου ὁ ὁποῖος ἦταν ὁ δωρητής. Κι ἓνας τρίτος ἐξέφραζε μεγάλο φόβο θηλυκοποιήσεως μέ τή λήψι γυναικείας καρδιάς, μολοντί εἶχε κάπως καθησυχάσει ὅταν ἔμαθε ὅτι οἱ γυναῖκες ζοῦν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄνδρες...”»⁸.

Στὴ «μεταμόσχευση προσωπικότητας» ἀναφέρεται καί ἓνα ἄλλο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ Σκοπιά (1976): «Μιὰ παράξενη συνένεπια πὸν παρατηρεῖται μερικὲς φορὲς εἶναι ἡ λεγομένη ‘μεταμόσχευσις προσωπικότητος.’ Δηλαδή, τὸ ἄτομο στὸ ὁποῖο ἔγινε ἡ μεταμόσχευσις φαίνεται σὲ μερικὲς περιπτώσεις ὅτι νίοθετεῖ ὠρισμένες χαρακτηριστικὲς ιδιότητες τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέρχεται τὸ μεταμοσχευμένο ὄργανο. Μιὰ νεαρὴ γυναῖκα ὅχι μὲ καλὴ διαγωγὴ, στήν ὁποία μεταμοσχεύθηκε ἓνας νεφρὸς τῆς μεγαλύτερης ἀδελφῆς της πὸν ἦταν συντηρητικὴ καί μὲ καλὴ διαγωγὴ, στήν ἀρχὴ φάνηκε πολὺ ἀναστατωμένη. Ἀργότερα ἄρχισε νά μιμῆται τὴ συμπεριφορὰ τῆς ἀδελφῆς

της σὲ μεγάλο βαθμό. Ἐνας ἄλλος ἀσθενὴς ἰσχυρίσθηκε ὅτι ἄρχισε νά βλέπη τὴ ζωὴ διαφορετικὰ ἀπὸ τότε πὸν ἔκαμε μεταμόσχευσι νεφροῦ. Μετὰ ἀπὸ μιὰ μεταμόσχευσι ἓνας ἥπιος ἄνθρωπος ἔγινε ἐπιθετικός, ὅπως ὁ δότης τοῦ νεφροῦ. Τὸ πρόβλημα μπορεῖ νά εἶναι διανοητικῆς φύσεως σὲ μικρὴ ἢ μεγάλῃ ἔκτασι. Ἀλλ' εἶναι ἐνδιαφέρον νά σημειωθῇ τοῦλάχιστον ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή συνδέει τοὺς νεφροὺς μὲ τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα»⁹.

Γιὰ αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι «χάνουν» τὴν καρδιά τους, βάζοντας νέα, ἡ Ἐταιρεία δηλώνει: «...μὲ τὸ νά χάσουν τὴ δική των καρδιά, τοὺς ἔχουν ἐπίσης ἀφαιρεθῇ οἱ ἰκανότητες τῆς “καρδιάς” πὸν εἶχαν οἰκοδομηθῇ μέσα των μὲ τὰ χρόνια καί οἱ ὁποῖες συνετέλεσαν στὸ νά τοὺς κάμουν αὐτὸ πὸν ἦσαν ὡς προσωπικότης»¹⁰.

Ὁ τρόπος πὸν χρησιμοποιεῖ ἡ Ἐταιρεία τὰ ἐπιχειρήματά περὶ μεταμόσχευσις προσωπικότητας εἶναι ἐπικίνδυνος, καθὼς ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος βιάζει, κλέβει ἢ σκοτώνει θά μπορούσε κάλλιστα νά ἰσχυριστεῖ, ὅτι ἡ ὁποία ἐγκληματικὴ του ἐνέργεια ὀφείλεται στὸ μόσχευμα καί ἄρα, δέν εὐθύνεται ὁ ἴδιος γιὰ τὴ διάπραξή της.

Ὡστόσο, ἡ ὀργάνωση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά δέν ἔμεινε πιστὴ στὴν ἀρνητικὴ τῆς θέσης γιὰ τὴ μεταμόσχευση ὀργάνων, ἐπιστρέφοντας, μέ αὐτόν τόν τρόπο, στὴν ἀρχικὴ τῆς θέσης. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς διδασκαλίας ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ περιοδικό Σκοπιά τοῦ 1980 μέ βάση τὸ ὁποῖο ἡ Ἁγία Γραφή δέν ἀπαγορεύει τὴ μεταμόσχευση ὀργάνων, ἀφοῦ αὐτὴ πλέον ἀποτελεῖ ζήτημα συνείδησης γιὰ τόν κάθε ὁπαδὸ της. Πιὸ συγκεκριμένα, τό τεῦχος τοῦ 1980 στήν ἐρώτησι, «Πρέπει νά γίνῃ ἐκκλησιαστικὴ ἐνέργεια ἂν ἓνας βαπτισμένος Χριστιανὸς δεχθῇ μεταμόσχευσι ἀνθρωπίνου ὀργάνου, ὅπως εἶναι ὁ κερατοειδὴς χιτῶνας ἢ ἓνα νεφρὸ;», ἀπαντᾷ:

9. Σκοπιά, 1-1-1976, σ. 12.

10. Σκοπιά, 1-6-1971, σ. 327.

8. Σκοπιά, 1-6-1971, σ. 327.

«Σχετικὰ μὲ τὴ μεταμόσχευσι ἀνθρωπίνου ἱστοῦ ἢ ὁστοῦ ἀπὸ ἑναν ἄνθρωπο σὲ ἄλλον, αὐτὸ ἀποτελεῖ ζήτημα ποὺ πρέπει κατὰ συνείδησι ν' ἀποφασίσῃ κάθε Μάρτυς τοῦ Ἰεχωβά. Μερικοὶ Χριστιανοὶ μπορεῖ νὰ πιστεύουν ὅτι τὸ νὰ προσλάβουν στὸ σῶμα τους κάποιο ἱστὸ ἢ μέρος τοῦ σώματος ἑνὸς ἄλλου ἀνθρώπου εἶναι καννιβαλικό... Ἄλλοι εἰλικρινεῖς Χριστιανοὶ σήμερα μπορεῖ νὰ φρονοῦν ὅτι ἡ Ἀγία Γραφή δὲν ἀποκλείει ὀριστικὰ τὶς ἱατρικὲς μεταμοσχεύσεις ἀνθρωπίνων ὀργάνων... Μπορεῖ νὰ ἰσχυρίζονται, ἐπίσης, ὅτι οἱ μεταμοσχεύσεις ὀργάνων διαφέρουν ἀπὸ τὸν καννιβαλισμό, ἐπειδὴ ὁ “δότης” δὲν φονεύεται γιὰ νὰ παράσχῃ τροφή. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις, ἄτομα ποὺ πέθαιναν δώρισαν στὴν πραγματικότητα μέρη τοῦ σώματός τους, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ μεταμοσχεύσεις... Σαφῶς, οἱ προσωπικὲς ἀπόψεις καὶ τὰ κατὰ συνείδησιν αἰσθήματα ποικίλλουν σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς μεταμοσχεύσεως... Μολονότι ἡ Ἀγία Γράφή μὲ σαφήνεια ἀπαγορεύει τὴν κατανάλωσι αἵματος, δὲν ὑπάρχει Γραφικὴ ἐντολὴ ποὺ ν' ἀπαγορεύῃ ρητὰ τὴ λήψι ἄλλου ἀνθρωπίνου ἱστοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, κάθε ἄτομο ποὺ ἀντιμετωπίζει τὴ λήψι μιᾶς ἀποφάσεως σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸ ζήτημα πρέπει μὲ προσοχὴ καὶ προσευχὴ νὰ σταθμίσῃ τὰ ζητήματα καὶ κατόπιν ν' ἀποφασίσῃ σύμφωνα μὲ τὴ συνείδησί του τί αὐτὸς ἢ αὐτὴ θὰ μπορούσε ἢ δὲν θὰ μπορούσε νὰ κάνῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἓνα ζήτημα προσωπικῆς ἀποφάσεως (Γάλ. 6:5). Ἡ δικαστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ἐκκλησίας δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀναλάβῃ πειθαρχικὴ ἐνέργεια ἂν κάποιος δεχόταν μεταμόσχευσι ὀργάνου»¹¹. Στὸ σημεῖο αὐτὸ προκύπτει μία εὐλογη ἀπορία: τώρα ποῦ ἡ μεταμόσχευσι εἶναι θέμα συνείδησης καὶ οἱ ὀπαδοὶ μποροῦν νὰ λάβουν μόσχευμα, δὲν φοβοῦνται γιὰ τὴν ἀλλοίωσι τῆς προσωπικότητάς τους;

Οἱ ἀλλαγές αὐτές τῆς Ὁργάνωσης πάνω στὸ ζήτημα τῆς μεταμόσχευσης ὀργάνων

τί συνέπειες εἶχαν γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ὀπαδῶν τῆς; Μὲ τὴν ἄρνησι λήψης μοσχεύματος κάποιοι ὁδηγήθηκαν στὸν θάνατο, ἐνῶ ἄλλοι συνέχισαν νὰ ὑποφέρουν¹².

Πῶς θὰ ἐνιωθε ἓνας γονέας, ὁ ὁποῖος ἔχασε τὸ παιδί του λόγω ἄρνησις λήψης μοσχεύματος λίγο πρὶν τὸ «νέο φῶς» μὲ τὸ ὁποῖο τελικὰ οἱ ὀπαδοὶ μποροῦν νὰ ἀποφασίζουν μὲ βάση τὴ συνείδησή τους ἂν θὰ κάνουν μεταμόσχευσι ὀργάνου ἢ ὄχι;¹³ Αὐτόν τόν προβληματισμό ἐπισημαίνει καὶ ὁ Jerry Bergman, παραθέτοντας ἓνα πραγματικὸ γεγονός: Ἡ Dolores, σύζυγος τοῦ Gary Busselman, πέθανε τὸ 1971 ἀπὸ λευχαιμία. Αὐτοί, λόγω πεποιθήσεων, ὡς Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά, ἦταν ἐναντία στὴ μετάγγισι αἵματος καὶ στὴ μεταμόσχευσι μυελοῦ τῶν ὀστέων. Ὡστόσο, ἀπὸ τὸ 1980 ἐπιτρέπεται ἡ μεταμόσχευσι ὀργάνων, ἐνῶ ἀπὸ τὸ 1984 ἐπιτρέπεται καὶ ἡ μεταμόσχευσι μυελοῦ τῶν ὀστέων. Ὁ Jerry Bergman συμπεραίνει, ὅτι οἱ διδασκαλίαι αὐτές ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων πέθαιναν ἄνθρωποι καὶ οἱ ὁποῖες ἀργότερα ἄλλαξαν, δημιουργοῦν στοὺς συγγενεῖς ἐνοχές καὶ θυμὸ¹⁴.

Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐταιρεία πλέον ἀποδέχεται τὴ μεταμόσχευσι ὀργάνων, αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι τὸ πρόβλημα ἔχει λυθεῖ, καθὼς ἡ ἴδια δὲν ἀποδέχεται τὴ μετάγγισι αἵματος. Εἰδικότερα, ἡ μετάγγισι αἵματος εἶναι σημαντικὴ, πρῶτον, λόγω πιθανῆς ἀπώλειας αἵματος τὴν ὥρα ποῦ γίνεται ἡ μεταμόσχευσι, δεύτερον, λόγω πιθανῆς μετεγχειρητικῆς ἐπιπλοκῆς καὶ τρίτον, λόγω πιθανῆς ἀρρώστιας ἢ τραυματισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ ἔχει λάβει μό-

12. E. B. Price, *Our friends: The Jehovah's Witnesses*, ¹²2005, σ. 24.

13. Ν. Μαυρομάγουλου, *Παρατηρώντας τὴ Σκοπιὰ τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά»* (Αναλύσεις στὸ δόγμα, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά»), ἐκδ. Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Μαχαιρᾶ, Κύπρος 2007, σ. 193.

14. J. Bergman, “Paradise postponed... and postponed: Why Jehovah's Witnesses have a high mental illness level”, *Christian Research Journal* 19,1 (1996), σ. 38.

11. Σκοπιὰ, 15-6-1980, σ. 31.

ΤΙΜΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ: ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑ Ή ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ;

του Γεωργίου Χάλαρη,
Υποψηφίου Δρ. Θεολογίας

Πολύ συχνά ομάδες νεοπροτεσταντικού χαρακτήρα, μέμφονται τους Ὁρθοδόξους χριστιανούς, γιὰ τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν τιμὴν ποὺ ἀποδίδουμε στὸ μοναδικὸ καὶ σεπτὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας. Ἡ τιμὴ αὐτὴ βέβαια ἔχει βιβλικὰ θεμέλια καὶ διακρίνεται σαφῶς ἀπὸ τὴ λατρεία, ἡ ὁποία ἀποδίδεται, κατὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μόνον στὸν Ἕνα καὶ Τριαδικὸ Θεό. Ἐν τούτοις, οἱ ομάδες αὐτές θεωροῦν, ὅτι οἱ

Ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ λατρεύουμε τὴ Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ μάλιστα δίπλα ἢ καὶ ἀνταγωνιστικά πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ βιβλικὴ διδασκαλία! Ἐπίσης ἀπορρίπτουν ὡς δῆθεν ἀντιβιβλικά καὶ εἰδωλολατρικῆς προέλευσης κάποια ἀπὸ τὰ προσωνύμια, ποὺ λόγῳ σεβασμοῦ, Τῆς ἀποδίδουμε, ὅπως αὐτὸ τῆς «Βασίλισσας τῶν οὐρανῶν». Μὲ ὅσα ἀκολουθοῦν θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἀπαντήσουμε

σχευμα. Ἐπομένως, ἡ ἀπόρριψη τῆς μετάγγισης αἵματος ἐνδέχεται νὰ ἔχει ὡς συνέπεια τὴ μὴ ἐπιτυχή μεταμόσχευση ὀργάνου ἢ νὰ ἔχει ἀρνητικὴ ἐπίδραση στὴ διάρκεια ζωῆς τοῦ ἐν λόγῳ ὀργάνου¹⁵.

Θὰ ὁλοκληρώσουμε τὸ παρὸν ἄρθρο μὲ τὴ δήλωση τοῦ Jerry Bergman, ὅτι ἄνθρωποι μὲ συναισθηματικὰ προβλήματα ἐντάσσονται στὴν Ἑταιρεία Σκοπιά, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίστροφο, ὅτι οἱ διδασκαλίες τῆς Ἑταιρείας ἔχουν ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις στὴν ψυχικὴ υἰεία τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά¹⁶.

Λαμβάνοντας ὑπόψη ὅλα τὰ παραπάνω, εὐλόγα προκύπτουν οἱ ἐξῆς προβληματισμοί: Τελικά ὁ Ἰεχωβά εἶναι ὑπὲρ τῶν μεταμοσχεύσεων ἢ ὄχι; Εἶναι γραφικά σωστὸ νὰ δέχεται ἓνας Μάρτυρας τοῦ Ἰεχωβά μόσχευμα; Ἐφόσον μὲ τὴν τελευταία ἀποψη, ὁ Ἰεχωβά δέχεται τίς μεταμοσχεύσεις, ποίαν ἀπόψεις παρατέθηκαν στὰ περιοδικὰ Σκοπιά 1-3-1968, *Εὐπνα!* 8-6-1968 (ἀγγλ. ἐκδοση) καὶ Σκοπιά 15-2-1970 οἱ ὁποῖες ἦταν ἐνάντια στὴ μεταμόσχευση;

Δέν δικαιολογεῖται οἱ ὑπεύθυνοι τῶν ἐκδόσεων νὰ ἐπέτρεψαν νὰ ὑπάρχουν σὲ αὐτὰ τὰ τεύχη ἀναφορές κατὰ τῆς μεταμόσχευσης, ἂν κάτι τέτοιο δέν ἦταν διδασκαλία τῆς Ὁργάνωσης.

Τέλος, ὁ πρόεδρος Μίλτον Χένσελ ποίου ἀποψη ἐξέφραζε, τὴ δική του ἢ τῆς Ἑταιρείας καὶ ἀντίστοιχα τοῦ Ἰεχωβά; Μπορεῖ εἰδικὰ ὁ πρόεδρος νὰ κηρύττει προσωπικές του θέσεις; Ἄν ὁ ἀπλὸς Μάρτυρας τοῦ Ἰεχωβά πρέπει νὰ ἀκολουθεῖ πιστὰ τίς δοξασίες τῆς Ἑταιρείας, πολὺ δὲ περισσότερο αὐτὸ πρέπει νὰ ἰσχύει γιὰ τὸν πρόεδρο. Ἄν πάλι αὐτὸς ἐξέφραζε τὴν ἀποψη τῆς Ὁργάνωσης καὶ ἄρα, τοῦ Ἰεχωβά, τότε ἡ Ὁργάνωση καὶ κατ' ἐπέκταση ὁ Ἰεχωβά πρέπει νὰ εἶναι οἱ ἔνοχοι, καθὼς αὐτοὶ εἶναι ποὺ φέρουν τὴν εὐθύνη γιὰ τὸν θάνατο καὶ τὴν τालαιπωρία τῶν ὀπαδῶν τῆς Ὁργάνωσης. Πῶς μποροῦν νὰ παρηγορηθοῦν οἱ συγγενεῖς τῶν ἀνθρώπων ποὺ πέθαναν ἢ ταιλαιπωρήθηκαν; Τέλος, τί νόημα ἔχει, ποὺ ἡ Ὁργάνωση ἀποδέχεται πλέον τὴ μεταμόσχευση, ἐνῶ ἀπορρίπτει τὴ μετάγγιση αἵματος ἡ ὁποία, ὅπως σημειώθηκε, εἶναι ἀρρηκτα συνδεδεμένη μὲ αὐτήν;

15. K. A. Bramstedt, "Transfusion contracts for Jehovah's Witnesses receiving organ transplants: Ethical necessity or coercive pact?", *Journal of Medical Ethics* 32 (2006), σ. 193.

16. J. Bergman, "Paradise postponed...", ὅπ. π., σ. 36.

στis παραπάνω νεοπροτεσταντικές θέσεις, μέ βάση τήν έρμηνεία, πού ή Έκκλησία μας, «ό στυλος καί τό έδραίωμα τής αληθείας» δίνει σέ σχετικά βιβλικά χωρία.

Οί όρθόδοξοι χριστιανοί τιμάμε τήν Παναγία καί Τής αποδίδουμε τόν προσήκοντα σεβασμό, μετά τόν Θεό, θεωρώντας Τήν Μητέρα μας, ως Μητέρα τοῦ Χριστοῦ. Καί αυτό γιατί κατά τόν απόστολο Παῦλο, εἵμαστε ἀδελφοί τοῦ Χριστοῦ, ό Όποῖος εἶναι «πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς». Ὑπάρχει ὁμως, ἐκτός ἀπό τά προαναφερθέντα, βιβλικό ἔρεισμα, γιά τήν ἀπόδοση τιμῆς πρὸς τή Θεοτόκο; Ο Ἅγιος Ἰωάννης ό Πρόδρομος ἐκφράζει, κατά τόν εὐαγγελιστή Λουκᾶ, τιμή πρὸς τήν Παναγία, σκιρτώντας, μέσα στήν κοιλία τής Ἐλισάβετ. Ομοίως καί ή Ἐλισάβετ, πλησθεῖσα Πνεύματος Ἁγίου, Τήν χαρακτηρίζει «μακαρία» καί Τής ἐκφράζει σεβασμό, ἀλλά καί ἀπορία γιά τόν λόγο τής ἐπίσκεψής Της. Στό σημείο αυτό πρέπει νά τονίσουμε, ότι ή Ἐλισάβετ ἀποδίδει, κατά τόν εὐαγγελιστή Λουκᾶ καί πάντα ὑπό τήν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τιμή πρῶτα στή Θεοτόκο καί μετά στό κυοφορούμενο βρέφος, τόν Χριστό! Ἐξάλλου, ή ἴδια ή Παναγία μας προφητεύει, ὅτι ἀπό τή στιγμή ἐκείνη θά Τήν μακάριζαν ὅλες οἱ γενεές τῶν ἀνθρώ-

πων. Στό τελευταῖο αυτό χωρίο δέν γίνεται κανένας ὑπαινιγμός γιά μακαρισμό τής Μαρίας στόν νοῦ ή ἀπλᾶ στή σκέψη τής Ἐλισάβετ ή τῶν χριστιανῶν ὅλων τῶν γενεῶν. Η Ἐλισάβετ δέν σκεφτόταν καί δέν πίστευε ἀπλῶς, ὅτι ή Παναγία ἦταν μιά εὐλογημένη γυναίκα, ὡς Μητέρα τοῦ Κυρίου. Τής τό ἐξέφρασε αυτό ὁμιλώντας πρὸς Ἐκείνην, καί μάλιστα Τήν ἐξύμνησε, ἀποδίδοντάς Της τόν προσήκοντα σεβασμό, μέ τά λόγια «εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξίν». Τά ἴδια λόγια, τόν ἴδιο ὕμνο δηλαδή, ἀπέδωσε καί στό κυοφορούμενο βρέφος, τόν Χριστό, ὄχι μέ τό νοῦ, ἀλλά διά τοῦ στόματός της ! Γιά τόν λόγο αυτό καί μόνον, ὅτι δηλαδή οἱ Ἅγιοι τής Καινῆς Διαθήκης, ἀπέδιδαν, μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ὄχι ἀπό δική τους πρωτοβουλία, τιμή καί σεβασμό πρὸς τήν Παναγία, ή Έκκλησία μας πράττει τό ἴδιο. Τήν εὐλογεῖ καί Τήν ὕμνεῖ, ἐκφράζοντας πρὸς Αὐτήν σεβασμό, ὅπως ἀκριβῶς ἐπρατταν οἱ Ἅγιοι τής Καινῆς Διαθήκης! Ο σεβασμός λοιπόν καί ή τιμή πρὸς τήν Παναγία μας, δέν εἶναι μιά ἐπινόηση τής Εκκλησίας μας, ἀντίθετη πρὸς τή διδασκαλία τής Καινῆς Διαθήκης ἐνδεχομένως πολύ μεταγενέστερη, ἀλλά ἔχει ὡς βιβλικό ἔρεισμα τήν εὐλαβική στάση τῶν Ἁγίων τής Καινῆς Διαθήκης πρὸς

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, 89,5 FM**, μεταδίδεται ή έκπομπή:

«Άλλοτρίωση δόγματος - άλλοτρίωση ήθους». Σάββατο, 14.00-14.30.

Επιμελεῖται καί παρουσιάζει ό Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος.

Από τό **Ραδιοφ. Σταθμό τής Πειραϊκῆς Έκκλησίας,**

91,2 FM, μεταδίδονται οἱ έκπομπές:

α) «Άντιαιρετική Δράση», Σάββατο, 12.00-12.45.

Επιμελοῦνται καί παρουσιάζουν οἱ

Πρωτοπρ. π. Κυριακός Τσουρός καί Πρωτοπρ. π. Βασίλειος Γεωργόπουλος

β) «Σεμινάριο Όρθοδόξου Πίστεως»,

Σάββατο, Χειμερινή ὥρα 18.00-19.00, Θερινή ὥρα

16.00-17.00. (Άναμεταδίδονται ὁμιλίες).

τή Θεοτόκο, πού υπαγορευόταν σέ αὐτούς ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα !

Ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων αἰώνων, παρέλαβε ἀπό τούς Ἁγίους τῆς Καινῆς Διαθήκης καί τήρησε τήν ἴδια εὐλαβική στάση πρὸς τό σεπτό πρόσωπο τῆς Παναγίας μας. Αὐτό ἀπηχεῖται στό σχόλιο τοῦ Ὠριγένη, ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέα τοῦ 2^{ου}-3^{ου} μ.Χ. αἰ., στό σχόλιό του στό Λουκ. α' 42. Ὁ ἀρχαῖος αὐτός ὑπομνηματιστής, ἐπισημαίνει, στό σχολιασμό τοῦ ἐν λόγῳ χωρίου, ὅτι ἡ Ἐλισάβετ θεωρεῖ τὴν Παναγία Κυρία της ὡς Μητέρα τοῦ Κυρίου, πάνω στήν ὁποία βασίστηκε ἡ λύση τῆς κατάρας πού ἐπῆλθε στό ἀνθρώπινο γένος λόγω τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Εἶναι προφανές, λοιπόν, ὅτι ἡ τιμὴ καί ὁ σεβασμός, ἀποδίδονταν πρὸς τὴ Θεοτόκο ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἡδὴ Ἐκκλησία καί δέν εἶναι μεταγενέστερη ἐκκλησιαστικὴ διδασκαλία!

Ὁ σεβασμός καί ἡ ἀπόδοση τιμῆς ἀπὸ τούς Ὁρθοδόξους πιστοὺς πρὸς τὴν Παναγία παρομοιάζεται, συχνά ἀπὸ νεοπροτεσταντικὲς ὁμάδες, μέ τὴ βδελυρὴ λατρεία εἰδώλων καί ψευδῶν θεοτήτων ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊκὸ λαὸ κατὰ τὴν περίοδο τοῦ 6^{ου} π.Χ. αἰ., ἀλλὰ καί μεταγενέστερα. Τὰ σχετικὰ γεγονότα ἀναφέρονται στό βιβλίό τοῦ προφήτη Ἰερεμία. Ἐκεῖ ὁ λαὸς τοῦ Ἰούδα φαίνεται νὰ λατρεύει καί νὰ προσφέρει θυσί-ες σέ μιὰ εἰδωλολατρικὴ θεότητα, πού ὀνομαζόταν «Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν», θεωρώντας, ὅτι αὐτό θὰ ἐξασφάλιζε γονιμότητα καί καρποφορία στὴ γῆ. Συναφῆς μέ τὰ παραπάνω εἶναι καί ἡ θέση, ὅτι ἡ Ἐκκλησία υἱοθέτησε τὴ «λατρεία» τῆς Παρθένου Μαρίας λόγω ἐπίδρασης εἰδωλολατρικῶν πρακτικῶν καί ἀντιλήψεων, γι' αὐτό καί τὴν ὀνομάζει «Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν»! Τί σχέση ὅμως μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ Ἀχραντὴ καί Ἀμωμὴ Μητέρα τοῦ Κυρίου μας, ἡ Παναγία μας, καθὼς καί τό προσωνύμιό «Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν» πού ἐμεῖς Τῆς ἀποδίδουμε, μέ τίς δαιμονικὲς θεότητες τῶν εἰδωλολατρῶν; Ἄς δοῦμε, κατ' ἀρχάς, καί σέ ἀντι-

στοιχία μέ τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας μας, στό ἐν λόγῳ θέμα, τὴ θέση τῶν θεοπνεύστων συγγραφέων τοῦ βιβλικοῦ κειμένου. Πολὺ χαρακτηριστικὸ ἐδῶ εἶναι τό παράδειγμα ἑνὸς ἀρχαίου ποιήματος πού εἶναι γνωστό ὡς «Βααλιᾶς» καί προέρχεται ἀπὸ τὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Οὐγαρίτ. Τό ποίημα αὐτό δέν εἶναι παρὰ ἓνας ὕμνος στὸν εἰδωλολατρικὸ Θεὸ Βάαλ, ἐξ' οὗ καί ἡ ὀνομασία του. Στὴν ἐνότητα 10: 40-57 τῆς Βααλιάδος, μεταξύ ἄλλων, ἀναφέρονται καί τὰ ἑξῆς: «Βασιλεὺς ἡμῶν ἃς εἶναι ὁ κραταιὸς Βάαλ, κριτὴς ἡμῶν, οὐδεὶς ὑπεράνω αὐτοῦ». Ἐδῶ ὁ Βάαλ ὀνομάζεται «βασιλεὺς» καί «κραταιός». Μήπως ὅμως καί ὁ ἀληθινὸς Θεὸς στὴ Βίβλο δέν ὀνομάζεται «βασιλεὺς» καί «κραταιός»; Ἐπίσης ὁ Θεὸς δέν ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς συγγραφεῖς τῆς Ἀγίας Γραφῆς «κριτὴς»; Μήπως οἱ ἱεροὶ αὐτοὶ συγγραφεῖς, πού ἐνεπνέοντο ἀπὸ τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὀνόμασαν τὸν ἀληθινὸ καί ζωντανὸ Θεὸ τῆς Βίβλου «βασιλέα», «κραταιό» καί «κριτή», κατ' ἐπίδρασιν τῆς χαναανιτικῆς εἰδωλολατρίας καί τῶν κειμένων της; Ἐπίσης, στό εἰδωλολατρικὸ «ἔπος τοῦ Ἀκχάτ», στὰ χωρία 6:5,2 καί παράλλ., ἡ θεότητα Ἀνάθ (πού θεωρεῖτο ἀδελφὴ τοῦ Βάαλ), ὀνομάζεται «παρθένος». Τί σχέση μπορεῖ νὰ ἔχει ἡ φράση «ἡ παρθένος» στό βιβλικὸ χωρίο Ἠσ. ζ' 14, πού ἀναφέρεται στὴν ἄσπορο γέννηση τοῦ Κυρίου μας ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία, μέ τό ἀντίστοιχο προσωνύμιό πού ἀποδίδεται στὴν Ἀνάθ; Μήπως σέ ὅλες τίς παραπάνω περιπτώσεις, μία καί μόνο λέξη ἢ φράση, ἀποδεικνύει ἐξάρτηση τῶν θεοπνεύστων συγγραφέων τῆς Βίβλου ἀπὸ τὰ ἐπιθετὰ ἢ τὰ προσωνύμια πού οἱ εἰδωλολάτρες ἀπέδιδαν στοὺς δικούς τους θεοὺς; Πῶς λοιπόν τό προσωνύμιό «Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν», πού ἡ Ἐκκλησία ἀποδίδει στὴν Παναγία μας, εἶναι δυνατόν νὰ προέρχεται ἢ νὰ σχετίζεται μέ ὁποιοδήποτε τρόπο μέ τό ἀντίστοιχο προσωνύμιό, πού οἱ Ἰουδαῖοι εἰδωλολάτρες ἀπέδιδαν στὴ Μεσοποταμιακὴ Ἰστάρ ἢ τίς χαννανιτικὲς Ἀσταρώθ;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

Έκδηλωση εὐεξίας Well Festival από ομάδα τῆς Νέας Ἐποχῆς ἀσυμβίβαστη μέ τήν Ὁρθοδοξία

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΧΑΛΚΙΔΟΣ

Ζοῦμε σέ μία ἐποχή ἀνησυχιῶν καί ἀναζητήσεων. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, παρὰ τήν τεχνολογία πού ἀπολαμβάνει, παραμένει πνευματικά ἀνικανοποίητος. Τό κενό αὐτό προσπαθεῖ νά καλύψει μέ ποικίλους τρόπους. Στήν προσπάθεια του ὅμως αὐτή συχνά πέφτει σέ διάφορες παγίδες, μέ ἀποτέλεσμα τό κενό του νά διευρύνεται.

Ἡ αὐξημένη δραστηριότητα ομάδων πού κατακλύζουν τόν τόπο μας καθιστᾷ ἐπιτακτική τήν ἀνάγκη ἄμεσης ἐνημέρωσης τοῦ ποιμνίου τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας. Μία τέτοια ομάδα καλεῖ σέ ἐκδήλωση εὐεξίας μέ τίτλο: «Well Festival», πού θά πραγματοποιηθεῖ τήν Κυριακή 30 Ἰουνίου, στήν Χαλκίδα.

Ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ ομάδα: θά παραθέσει 10 μῦθους Σαμάνων, Mynay-Ki=ἀγάπη καί ἐνέργεια, Sensit Yoga..., ἐνῶ διατείνεται ὅτι μέ τίς μεθόδους αὐτές θά «νιώσουμε»

γαλήνια, θά «ταξιδέψουμε» λυτρωτικά..., θά γνωρίσουμε τόν «ΕΑΥΤΟ μας». Ἡ συμμετοχή τῶν χριστιανῶν μας, σέ ἕνα τέτοιο «πνευματικό ταξίδι», δέν βοηθάει στήν ἔνωση μέ τόν Χριστό.

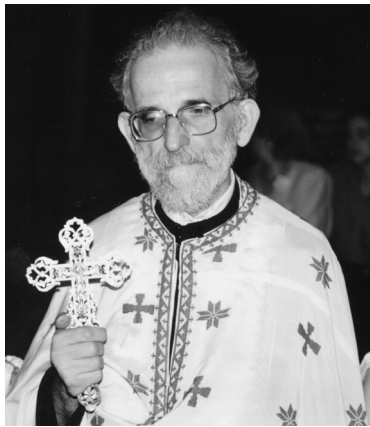
Ἡ Ὁρθοδοξία ἐπί 2.000 ἔτη, πορεύεται στόν δρόμο τῆς ΑΛΗΘΕΙΑΣ, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπό τήν ἐμπειρία τῶν Ἀγίων μας, οἱ ὁποῖοι βρῆκαν τήν εἰρήνη μέσω προσευχῆς. Ἀνακάλυψαν τόν ἑαυτό τους μέ τήν μετάνοια, χρησιμοποιώντας τά Ἱερά Μυστήρια. Κατάφεραν μέ τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νά ἀνέβουν στά τρία σκαλιά τῆς πορείας πρὸς τήν θέωση: τήν κάθαρση, τόν φωτισμό καί τόν ἁγιασμό τους.

Μέ ἀγάπη λοιπόν προτείνουμε τήν παραμονή τῶν ἀδελφῶν μας, ἐντός τῆς Κιβωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νά προστατευθοῦν ἀπό θεωρίες τῆς «Νέας Ἐποχῆς».

Στό φυλλάδιο «Γιόγκα καί Διαλογισμός: ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ», τό ὁποῖο διανέμει δωρεάν ἡ Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος καί θά προμηθευτεῖτε ἀπό τόν Ἐφημέριο τῆς Ἑνορίας σας, ἀποτυπώνονται ἕξι προτάσεις τῆς Ὁρθόδοξης σκέψης.

Συμπερασματικά, πρέπει νά ἐπισημανθεῖ, ὅτι ὅταν σέ βιβλικά ἢ ἄλλα χριστιανικά κείμενα, χρησιμοποιοῦνται, γιά νά περιγράψουν κάποιες ιδιότητες τοῦ Θεοῦ προσωνύμια, πού μπορεῖ καί εἰδωλολάτρες νά ἀπέδιδαν στούς θεούς τους, αὐτό γίνεται μέ ἕναν καί μοναδικό σκοπό: Νά ἐπισημανθεῖ ἡ ἀντίθεση καί τό ἀγεφύρωτο χάσμα μεταξύ τοῦ μοναδικοῦ ἀληθοῦς καί ζῶντος Θεοῦ τῆς Βίβλου, καί τῶν ψευδῶν θεῶν τῶν εἰδωλολατρῶν! Μέ βάση τήν ἴδια βιβλική προοπτική, ἡ Παναγία ὀνομάζεται ἀπό τήν Ἐκκλησία «Βασίλισσα τῶν οὐρανῶν», ὄχι λόγω εἰδωλολατρικῶν ἐπιδράσεων, ἀλλά ἐπειδὴ

εἶναι ἡ Μητέρα τοῦ Βασιλέα τῶν οὐρανῶν, τοῦ Χριστοῦ μας, ζωντανή καί πραγματική καί μάλιστα σέ ἀντίθεση μέ τίς εἰδωλολατρικές Ἰστάρ καί Ἀσταρώθ, πού δέν ἦταν παρὰ δαιμονικά ὄντα καί ψευδεῖς θεότητες! Μέ κανένα τρόπο λοιπόν δέν μπορεῖ νά ἰσχύει ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία υἱοθέτησε εἰδωλολατρικές ἀντιλήψεις καί πρακτικές, καί ὡς ἐκ τούτου ἀποδίδει τιμή, σεβασμό, ἀλλά καί συγκεκριμένα προσωνύμια στό σεπτό πρόσωπο τῆς Παναγίας. Μήπως ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καί ἡ Ἐλισάβετ, εἶχαν στή σκέψη τους κάποια εἰδωλολατρική θεότητα, ὅταν Τήν μακάριζαν;

**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΜΕ
του π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου
και συνεργατών του**

1. «Η Ὁρθοδοξία μας».
2. «Η Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Πίστη-Λατρεία- Ζωή».
3. «The Orthodox Church. Its Faith, Worship and Life».
4. «Η ἀστρολογία στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
5. «Ποιμαντική ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας».
6. «Ἐγχειρίδιο αἱρέσεων καὶ παραχριστιανικῶν ομάδων», (ἐκδ. Γ').
7. «Πεντηκοστιανοὶ καὶ Ὁρθοδοξία».
8. «Μετενσάρκωση ἢ Ἀνάσταση; Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Κακοῦ», (ἐκδ. Β').
9. «Ἀποκρυφισμός, Γκουρουϊσμός, «Νέα Ἐποχή», (ἐκδ. Γ').
10. «Διαλογισμὸς ἢ προσευχή; Ὁρθόδοξη θεώρηση».
11. «Η Λατρεία τῆς «Σκοπιᾶς», (τόμος Α').
12. «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά καὶ Ὁρθοδοξία», (τόμος Γ').
13. «Η χαμένη ἀθωότητα. Περιπλανήσεις σὲ δρόμους τοῦ Ἑωσφόρου».
14. «Νεοφανεῖς αἱρέσεις-Καταστροφικὲς Λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
15. «Ἐγκληματικὸ δόγμα. Ἐμπειρίες πρώην σατανιστῶν».
16. «Ὁμάδες ἀσυμβίβαστες μὲ τὴν Ὁρθόδοξη πίστη», ἐκδ. Ζ' Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως (Ἀλίartos 20-26/9/1995).
17. «Ναζισμὸς μὲ ἄλλο πρόσωπο. Μεθοδεύσεις ὁλοκληρωτικῶν αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων».
18. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων. Προβληματική καὶ στρατηγική».
19. «Νεοσατανισμός. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση».
20. «Ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς παραθρησκείας. Πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ τὴν οἰκογένεια».
21. «Τὸ Νόημα τῆς ζωῆς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας».
22. «Καταστροφικὲς λατρεῖες στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νομικὴ ἀντιμετώπισή τους».
23. «Αὐτογνωσία, αὐτοπραγμάτωση, σωτηρία».
24. «Ρωμαιοκαθολικισμός, Προτεσταντισμός καὶ Ὁρθοδοξία».

25. «Ἀφιέρωμα στὸν π. Ἀντώνιο Αλεβιζόπουλο» ἐκδ. Π.Ε.Γ.
26. Μοναχῆς Ἀντωνίας, «Νεοπεντηκοστιανοὶ στὴν Ἑλλάδα», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
27. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θρησκευτικὴ Ἐλευθερία», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
28. Νικολάου Σταυριανίδη, «Θεοσοφία - «Νέα Ἐποχή», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
29. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Σχεδιάσμα Ὁρθόδοξου Κατηχήσεως», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
30. Ἰωάννου Μηλιῶνη, «Ναὶ ἢ ΟΧΙ στὸ Χάρι Πότερ;», ἐκδ. Π.Ε.Γ. (ἐκδ. Δ').
31. Λεωνίδου Ἰ. Φιλιππίδου. «Ἡ Παγκόσμιος προσδοκία Θεανθρώπου Ἀνθρώπου», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
32. Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη, «Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάς», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
33. «Ὁ ἀποκρυφισμὸς στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», (τεύχη 1-20 σὲ 5 τόμους), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
34. «Σατανιστικὲς παγίδες» (σειρά Β'), ἐκδ. Π.Ε.Γ.
35. Κυριακού Κυριαζόπουλου, «Σαηντολογία», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
36. Κωνσταντίνου Χολέβα, «Ποιοὶ καὶ γιατί ἀμφισβητοῦν τὴν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση;», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
37. Ἄννας Μπουρδάκου, «Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά. Ἀπὸ τό Α' στὸ Ω», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
38. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Ὁ Νεοπαγανισμὸς τῆς «Νέας Ἐποχῆς», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
39. Χρήστου Ταγαράκη, «Εἶναι ἡ γιόγκα σωματικὴ ἀσκήση-γυμναστική;», ἐκδ. Π.Ε.Γ.
40. Κωνσταντίνου Παπαχριστοδοῦλου, «Προφῆτες καὶ ψευδοπροφῆτες», ἐκδ. Π.Ε.Γ.

Βιβλία ἄλλων ἐκδόσεων τοῦ συνιστοῦμε

1. π. Κυριακοῦ Τσουροῦ, «Σύγχρονες αἱρέσεις καὶ «Νέα Ἐποχή». Ποιμαντικὴ προσέγγιση - Ὁρθόδοξη ὀριοθέτηση», ἐκδ. Ἑννοια.
2. π. Χρυσόστομου Μαϊδῶνη, Ὁριοθέτηση πίστεως, Ἀρναία 2007.
3. πρωτ. Βασιλείου Γεωργοπούλου, «Ἡ αἵρεση τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά. Τί πρέπει νὰ γνωρίζουμε», ἐκδ. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τριφυθοῦντος.
4. «Ἡ Ὁμοιοπαθητικὴ ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Πίστη», ἐκδ. Π.Ε.Γ Βορείου Ἑλλάδος, (ἐξαντλήθηκε). Ὑπάρχει στὴν ἱστοσελίδα: www.orthodoxnet.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=41
5. Μοναχοῦ Ἀρσενίου Βλιαγκόφτη, «Σύγχρονες Αἱρέσεις. Μία πραγματικὴ ἀπειλή», ἐκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).
6. Βουδιστικὲς αἱρέσεις στὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας», ἐκδ. Παρακαταθήκη (τηλ. 2310 222511).

Τὰ βιβλία διατίθενται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Ἄν δὲν τὰ βρίσκετε μπορεῖτε νὰ ἀπευθυνθεῖτε στὴν Π.Ε.Γ. τηλ. 210 6396665, προκειμένου νὰ σᾶς ἀποσταλοῦν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ νά μου στείλετε τό/ά βιβλίο/α
.
.
.

στήν παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: Όνομα:
Όδός & αριθμός:
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: Τηλ.:

Παρακαλώ όπως μου αποσταλούν επί αντικαταβολή.

Ό παραγγέλλων

.

Ό ΔΙΑΛΟΓΟΣ κυκλοφορεί καί αποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ.

ΚΟΥΠΟΝΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ*

Πρός ΠΕΓ
Μεσογείων 429
Άγία Παρασκευή, Τ.Κ. 153 43
Τηλ.: 210-63.96.665, FAX: 210-60.82.219

Παρακαλώ, μέ ενδιαφέρει νά μου αποστέλλετε τό περιοδικό «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» στην παρακάτω διεύθυνση μου:

Επώνυμο: Όνομα:
Όδός & αριθμός:
Ταχ. Κωδ. & Πόλη: Τηλ.:

* Συμπληρώνεται σέ περίπτωση αλλαγής διεύθυνσεως ή έγγραφης νέου παραλήπτου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Τ.Θ. 60120

153 10 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

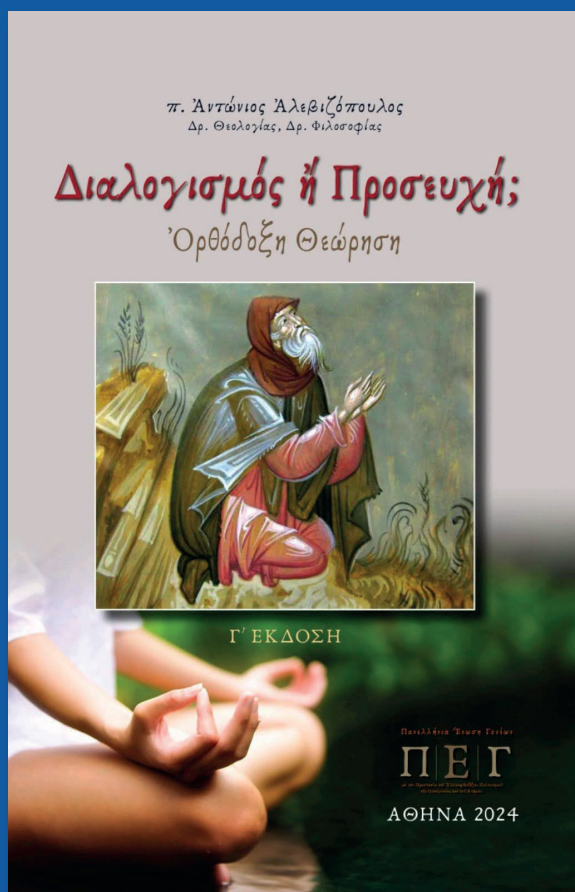
ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Γλυκών Νερών
Αριθμός Αδείας 104

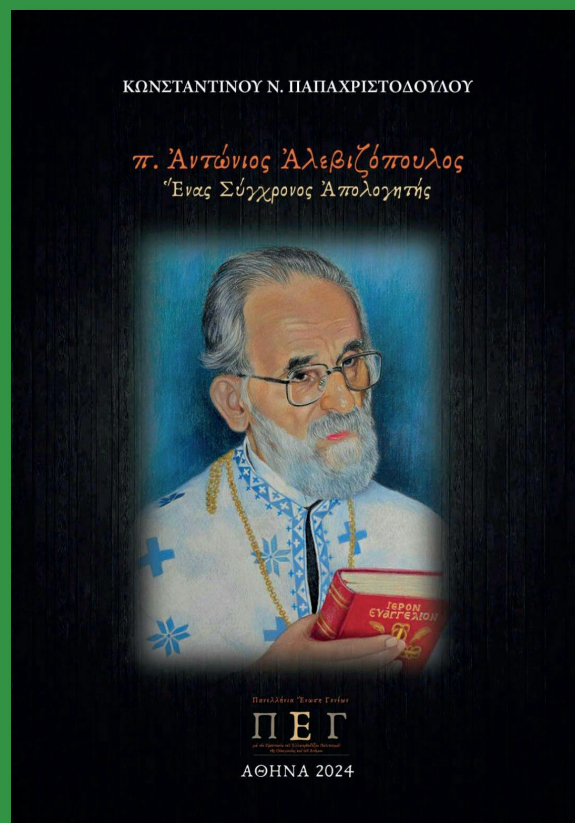
Κωδικός: 4981 ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ - ΑΡΙΘ. ΑΔΕΙΑΣ 528/95

Π. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ ΕΝΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΛΟΓΗΤΗΣ

Μία παράγραφος.
Άλλη παράγραφος.
ΠΡΟΜΗΘΕΥΘΕΙΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ,
ή την Π.Ε.Γ., τηλ. 210 6396.665.

ISSN: 2529-170X

Διαλογισμός ή Προσευχή; ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΘΕΙΤΕ ΤΟ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ,
ή την Π.Ε.Γ., τηλ. 210 6396.665.